

PORSGRUNN MEKANISKE VERKSTED

UTREDNING – KULTURMINNER OG KULTURMILJØ

LINK ARKITEKTUR

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	3
1 Bakgrunn	5
2 Porsgrunn mekaniske verksted	6
3 Beskrivelse av området	12
3.1 Vestsiden og Verkstedsområdet	12
3.2 Området i dag.....	16
4 Bygninger i området som vurderes	17
5 Metode	18
6 Vurdering av verneverdi.....	20
6.1 Bygg 1: Reimsgate 10 (Kontor)	20
6.2 Bygg 2: Reimsgate 8 (Maskinverksted og kjeleverksted)	23
6.3 Bygg 3: Porselensvegen 50 (skipsbyggeri og mal-loft)	29
6.4 Bygg 4: Vestergate 50 (Vestre Porsgrunn dampskipsbrygge)	37
6.5 Bygg 5: Kraner ved tørrdokken.....	38
6.6 Bygg 6: Tørrdokken.....	40
6.7 Bygg 7: Utrustningskrana	42
6.8 Bygg 8: Bad og strømforsyning.....	45
6.9 Bygg 9: Rørleggerverksted.....	49
6.10 Bygg 10: Velferdsbygget / skolebygget	51
6.11 Bygg 11: Kaldlager og hovedlager	53
6.12 Bygg 12: Reimsgate 12	56
6.13 Bygg 13-21 og 23: Arbeiderboligene i Reimsgate og Brønlundsgate	58
6.14 Bygg 22: Lagerskur.....	68
6.15 Porter og andre historiske spor.....	69
7 Oppsummering og konklusjon, kulturminner og kulturmiljø.....	72
8 Begrep og definisjoner	78
8.1 Kulturminner og kulturmiljø.....	78
8.2 Automatisk fredete kulturminner (Fornminner).....	78
8.3 Nyere tids kulturminner	78
8.4 SEFRAK.....	78
8.5 Vern etter Lov om kulturminner og Plan- og bygningsloven	78
9 Datagrunnlag	79
10 Kilder.....	80
11 Vedlegg.....	80

1 Bakgrunn

LINK Arkitektur utarbeider forslag til reguleringsplan for arealene der Porsgrunn Mekaniske Verksted (PMV) tidligere hadde sin virksomhet. Planforslaget vil berøre en rekke bygninger og et kulturmiljø det er knyttet verneinteresser til, og det er derfor stilt krav til utredning av kulturminneverdiene innenfor planområdet.

Foreløpig planavgrensning

Oppdragsnummer:	A61298
Oppdragsnavn:	Porsgrunn Mekaniske Verksted
Utarbeidet av:	Camilla Mohr (Sivilarkitekt MNAL og kulturminnefaglig kompetanse) Bruse Rognlien (Kunsthistoriker og byplanlegger)
Dato:	17.09.15

2 Porsgrunn mekaniske verksted

Porsgrunn Mekaniske Verksted (PMV) er blant landets eldste mekaniske verksteder og var en del av en bølge med verksteder som ble opprettet rundt om i landet på 1850-tallet. Det som av mange omtales som Porsgrunns første industribedrift ble stiftet av Rasmus Brønlund i 1857 som et lite utrustningsverksted, og eksisterte under navnet Porsgrunn mekaniske verksted fra 1862. Verkstedet leverte blant annet støpejern til skip og bygg, kompasser og andre mindre deler til skipsfarten.

I 1872 bygde PMV den første dampbåten. Dampskipet var det ene av de to første dampbåtene som ble bygget i byen og fikk byggenr. 1 og navnet «Alpha». Skipet ble bestilt av «Fiskekvaseselskapet» i Porsgrunn og skulle tas i bruk som «fiskekvas» – en brønnbåt som skulle holde byen med levende fisk. Verkstedet hadde fulgt trenden med bygging av dampbåter på 1870-tallet og leverte ytterligere noen båter før skipsbyggingen avtok.

(Usikker datering. Kilde: <http://media31.dimu.no/media/decoimage/FMU/FMU.402615/55154?size=800>)

Brønlund som startet virksomheten drev dessuten også et seilmakeri på siden, og senere også en reperbane. Som bestyrer av PMV, og med annen omfattende sjøfarts relatert virksomhet gående, var han tungt involvert og avhengig av skipsfarten – som igjen var svært avhengig av konjunkturen. Grunnet den store krisen i Europas- og Nord Amerikas økonomi på slutten av 1870-tallet stoppet skipsbyggingen i Porsgrunn opp og Brønlunds virksomheter gikk stadig dårligere. Reperbanen ble solgt og PMV gikk inn i en tid med underskudd. 1885 var det siste året med full drift for Brønlund og PMV sine ca. 60 ansatte. Omsetningen dette året ble bare 100 000 kr og verkstedet endte i skifteretten i 1886. Direksjonen fikk ingen passende bud på auksjonen og tok selv rollen som garantist for gjelden. Kreditorne fikk full dekning, men aksjekapitalen gikk tapt.

Verkstedet fortsatte som et interessentskap i en konstellasjon bestående av direksjonen og en rekke skipsredere, en malermester og en doktor. Konstellasjonen hadde også store problemer med å drive

lønnsomt, men klarte heller ikke finne en passende kjøper. Man belaget seg derfor i økende grad på å levere maskiner til den voksende industrien i lokalområdet. Dette var en nisje med et visst potensiale, men den ble ansett som for snever. Det mangler detaljert dokumentasjon på hva PMV produserte mellom 1886 og 1896, men det kan antas at man livnærte seg på ombygging, reparasjoner og vedlikeholdsarbeid på båter og produksjon av husholdningsutstyr og utstyr til bedrifter i Porsgrunn.

Samtidig med dette ble Skienfjordens mekaniske fagskole etablert i tilknytning til verkstedet. Det ble her utdannet metallarbeidere og teknikere fra 1887-88. Dette skjedde som følge av et initiativ Brønlund hadde tatt i 1883. Blant elevene i 1889 var Christian Jeremiassen (Reim), som senere ble leder og eier av PMV. I 1890 trakk Brønlund seg fra arbeidet med skolen, og artilleriløytnant Kr. Dick ble ansatt. Skolen hadde holdt til i lokaler på Vestsiden, blant annet i Brønlunds gamle seilmakerloft, men vokste etter hvert ut av dem og man flyttet til Osebakken. Etter flyttingen fikk skolen raskt omkring 160 elever.

I 1895 var det bare de tre skipsrederne som var igjen i eierkonstellasjonen. Som et siste forsøk på å få verkstedet til å gå rundt etter mange vanskelige år, ansatte de maskinkonstruktøren Ægedius Elling som driftsbestyrer, som blant annet var kjent for sin modifikasjon av dampmaskinen («Ellings system»). Elling gjorde flere endringer og utbedringer ved verkstedet, og man begynte i større grad å satse på produksjon av skip igjen – denne gangen mer helhjertet på mindre dampskip. Det ble utvidet med ny patentslipp, som kunne ta opp fartøyer på opptil 200 tonn, ny smie og en stor ny maskinhall på 710 m².

I årene som fulgte hadde verkstedet nok å gjøre og bygget flere dampskip, men de store nyinvesteringene tynget likevel økonomien. Dette resulterte i at eierne valgte å selge PMV i 1899.

Kjøperen var den 26 år gamle skipsingeniøren Christian Jeremiassen Reim. Under hans styre og eierskap fortsatte fokuset på dampskip og dampmaskiner, og i rekordåret 1901 ble det ferdigstilt 13 skip. Tiden Reim styrte (1899-1920) blir ofte omtalt som verkstedets gullalder. PMV gikk fra å være en vanskeligstilt industriaktør til å bli et moderne verksted og skipsverft som på ca. 20 år produserte 68 båter.

I 1907 hadde verkstedet 210 ansatte og 20 funksjonærer og formenn. PMV var på dette tidspunktet spesialisert for produksjon av dampskip opp til 1000 tonn, men drev fortsatt med reparasjon og ombygging/tilpassing. I 1908 opplevde verkstedet igjen en konjunkturedgang og skipsproduksjonen gikk ned. Reim benyttet anledningen til arbeide med bygningsmassen på verkstedet – flere av byggene er datert med smijern som sier 1908. Det ble også bygget en flytedokk for båter opptil 2700 tonn. Lavkonjunktura varte ikke lenge, og allerede i 1910 var produksjonen godt i gang igjen.

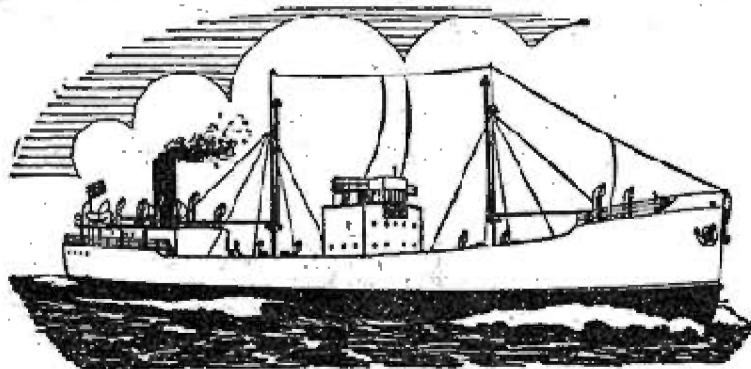
Etter at første verdenskrig brøt ut i 1917 ble det fort mangel på kull og stål. Likevel klarte verkstedet å levere resultater, mye takket være reparasjoner. Flere av nybyggene som ble bygget etter krigens utbrudd, ble bygget på spekulasjon. Blant annet bygget PMV et standardisert lasteskip på 1300 tonn, men hadde problemer med å få solgt det. Dette resulterte i at Reim valgte å opprette et AS som overtok båten og satt den i drift.

Under første verdenskrig og i mellomkrigstiden utviklet verkstedet seg tett med Reims rederivirksomhet og produserte flere båter for Reims rederivirksomhet. Dette var nødvendighet for å holde produksjonen oppe i nedgangstidene etter krigen og for å utvikle nye metoder og modeller i skipsbyggingen. I perioden mellom 1919 og 1940 var 8 av 27 nybygde båter bestilt av Reim selv, og fra 1947 bygde PMV kun for Reims rederi. Det var i mellomkrigstiden PMV utviklet «Porsgrunnsbåten» som blant annet ble brukt mye på de store innsjøene i Nord-Amerika.

SJØFARTSTIDENDE

7

PORSGRUNDS-BÅTEN

2400 tons dw. Easytrimmer.
Lastet 2000 tons koks eller 830 stds. D.B.B.
Kullforbruk ved 10 knop lastet: 7 tons welsch
Fart frugtlastet: 11 knop

PORSGRUNDS MEK. VERKSTED

(Kilde: http://www.maanaforlag.no/diagara/gall_05.html Faksimile fra Norges Handels- og Sjøfartstidende i 1938.)

Trenden ved verkstedet var å øke kapasiteten og muliggjøre bygging av stadig større og standardiserte båter. Kraner, beddinger og flytedokker ble oppgradert og PMV fikk kapasitet til å bygge stadig større skip. Men mellomkrigstiden var ustabil og det svingte mellom å bygge på bestilling og på spekulasjon – ved noen anledninger ble skip solgt med gevinst ved andre anledninger med tap.

Under andre verdenskrig var PMV kontrollert av tyskerne, og måtte bygge for den tyske flåten. Det ble bygget lektere, torpedobåter og tankskip. Under en bombing rett før krigens slutt ble tyske båter som lå til reparasjon senket, uten at verkstedet tok nevneverdig skade.

Etter andre verdenskrig ble den internasjonale produksjonen av skip enda mer effektiv og rasjonell. Man reduserte antall typer skip, og det ble vanligere med seksjonsbygging og helsveising. Skipenes størrelse økte også voldsomt, 150% i gjennomsnitt i tiden frem til 1960. De store verftene produserte skip på rundt 20-25 000 dwt og noen verft også enda større. Til sammenlikning bygde PMV i 1962 skip på 8400 tonn. Med de store skipene ble skipsfarten styrt mot stadig større havner og verft. Med et synkende antall passende båtanløp, ble det vanskelig for mange av de norske mellomstore verftene å konkurrere. PMV lå hele tiden på etterskudd i forhold til trendene på skipsstørrelser, men gjennom 50-tallet tilpasset man seg den generelle utviklingen i skipsbyggingen ved å legge om til sveising og seksjonsbygging i forbindelse med byggingen av tørrdokken i 1950. Denne ble også gradvis utvidet til å til slutt få en kapasitet for skip opptil 18 000 tonn. I forbindelse med utvidelsen til 117 meter i 1958 brøt dokken Vestregate. Gateløpet har senere blitt delt i Reimsgate og Porselenvegen. I 1953 gikk verkstedet også til anskaffelse av «Utrustningskrana» som hadde en kapasitet på 60 tonn.

Endringen i skipsfarten reduserte grunnlaget for å drive med reparasjoner og vedlikehold, som hadde vært en viktig inntektskilde for mange små og mellomstore verft. Dette igjen resulterte i en polarisering der enkelte mindre verft klarte å overleve ved å spesialisere seg på nisjemarkeder eller den lokale fiskerinæringen, mens andre mindre verft ble kjøpt opp av større konserner eller gikk sammen i konstellasjoner med andre verft.

Trenden med større skip endret seg ytterligere utover 1970-tallet blant annet i forbindelse med den stadig viktigere offshore-, olje- og gassnæringen.

Gjennom 1950-tallet hadde Reims virksomhet dreiet mer og mer mot rederivirksomhet. De nybygde skipene gikk til Reims rederi. I tillegg fokuserte verkstedet stadig mer på produksjon av styremaskiner til andre rederiers nybygg. PMV ble etter hvert en internasjonal storleverandør av styremaskiner. Da verkstedet ble solgt av Reim i 1971, hadde rederiet 11 skip hvorav det største, M/S Diagara på 12 730 tonn og 459 fot, var PMV sitt største skip noen sinne. Dette ble ferdigstilt i 1971.

Diagara ved kai i Porsgrunn. Foto: Einar Hødnebo. (http://www.maanaforlag.no/diagara/gall_75.html)

Kjøperen av verkstedet var Trosvik i Brevik, som hadde kastet seg inn i oljeplattformproduksjon. Boomen i oljebransjen var bra for Trosvikgruppen og PMV, som produserte installasjoner til oljeindustrien, skrog og seksjoner, samt utførte reparasjoner. Produksjonen av styremaskiner fortsatte også, og nådde toppen på slutten av 1970-tallet.

PMV forble en del av Trosvikgruppen fram til midten av 1980-tallet, da det ble kjøpt av en konstellasjon bestående av Telemark Industriutvikling, og bedriftene Buer&Buer og Brødrene Sørensen. Virksomheten endret navn til Porsgrunn Stål og Maskin og hadde ca. 100 ansatte. I 1987 ble selskapet delt i to; Porsgrunns maskineringssenter og Porsgrunns Stål og Sveis. Samtidig ble styremaskinvirksomheten skilt ut og solgt til Pusnes i Arendal.

Fra tidlig 1970-tall og utover hadde verkstedets eiendommer og bygg i stor grad vært gjenstand for oppstyking og salg. I forbindelse med endringene på slutten av 1980-tallet ble dette kjøpt tilbake gjennom selskapet KS Vestsiden Eiendom under ledelse av tidligere hovedtillitsvalgt Tom Dewey. Fra 1990 kontrollerte Reimsgate 10 AS og KS Vestsiden Eiendom verkstedets eiendommer. Det ga sikkerhet knyttet til de grunnleggende verdiene og bidro til at eiendommene forble samlet på få hender i forbindelse med at verkstedet måtte i skifteretten i februar 2001. Allerede i mars samme år var det igjen drift ved verkstedet, og for første gang siden 1971 ble det bygget skip i tørrdokka, nå under det opprinnelige navnet Porsgrunn mek. Verksted og som en del av Brevik-gruppen.

Årene 2001 til 2003 var det stor aktivitet på verkstedet. Det ble bygget to fiskebåter og en cruisebåt som ble levert i denne perioden. Denne aktivitet ble utført på området til KS Vestsiden Eiendom. Skrogene ble bygget i platehallen i seksjoner og montert på kai under 60 tonn kran. Eiendomsselskapet Reimsgate 10 sitt område. Cruisebåten ble i sin helhet bygget ferdig inne i platehallen.

Eiendomsselskapet Reimsgate 10 AS lokaler ble fra 2001 utleid til forskjellige aktiviteter og mindre bedrifter. Fra 2004 ble platehallen utleid til Grenland Offshore AS som også kjøpte maskinene plassert i maskinverksteddelen av bygget, og tørrdokka ble utleid til Porsgrunn Shipping AS.

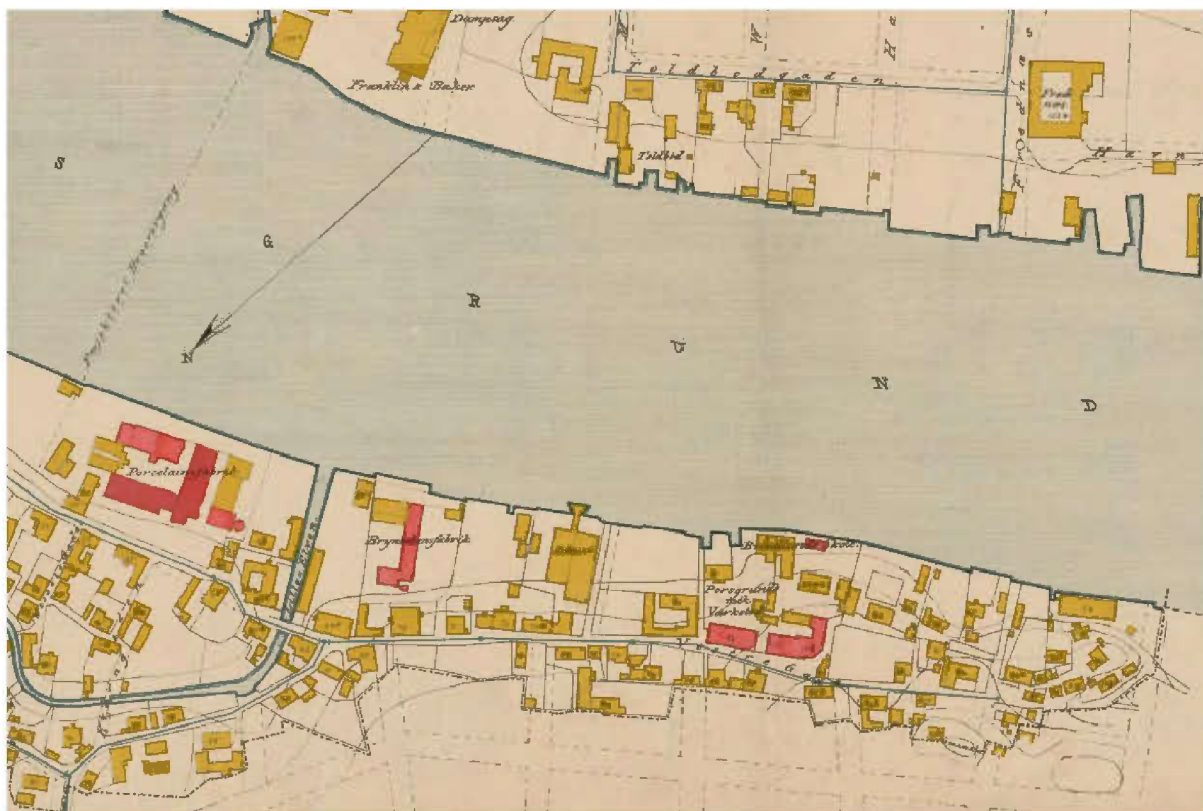
Hvis ikke personer med stort ønske om videre drift hadde besittet eiendommene, hadde det trolig ikke vært mulig å drive videre som verksted. Allerede på midten av 1980 tallet hadde utviklere vært på banen med ønsker om å utvikle eiendommen på liknende måte som vi så på Aker Brygge i Oslo.

3 Beskrivelse av området

3.1 Vestsiden og Verkstedsområdet

Industriområdet, som ofte omtales som Vestsiden, strekker seg fra Porsgrunnbrua og nedover elvebredden mot Rv36. Lengst nordøst på Vestsiden ligger Porsgrund Porselænsfabrik, som fra 1885 har produsert kopper, tallerkener og servise. Fabrikken er den eneste av sitt slag i landet. Rett sør for den gamle porselensfabrikken ligger det som i 1883 ble opprettet som Den Norske Bryne- og Slipsteinsfabrikk, senere kalt Norrøna fabrikk AS. Bedriften brukte råstoff fra steinbrudd ved Eidsborg i Tokke, hvor det allerede i hundrevis av år hadde vært utvunnet materiale til bryne- og slipsteiner. Sørvest for slipsteinsfabrikken ligger Verkstedsområdet.

Kart fra 1887 som viser de tre industrivirksomhetene på Vestsida. (Obs: kartet er ikke orientert mot nord, se nordpil «i elva»)

Vest for industribebyggelsen på Vestsiden ligger det småhusområder og gater som har vært knyttet opp mot industrivirksomhetene i området, blant annet som arbeiderboligområder. Alle de tre industribedriftene ble etablert i siste halvdel av 1800-tallet, og representerer første fase av industribyggingen i Grenland.

Til sammen utgjør deler av dette et delområde som Riksantikvaren har kalt «Verkstedet, brynesteins og porselensområdet» i sitt NB!-register¹. Ifølge Riksantikvaren vitner delområdet «... om Porsgrunns industriperiode fra den tida hvor industrien var resultat av lokale investeringer, i kontrast til investeringer fra internasjonale selskap som Hydro senere har ført med seg. Området bærer på en kulturhistorie som er av nasjonal interesse». Delområdet er et av tre NB!-områder i Porsgrunn, de andre to er; Rådhusområdet og Osebrogata.

¹ «NB! er en database drevet av Riksantikvaren. Registeret gir en oversikt over områder som det knytter seg nasjonale kulturminne- og kulturmiljøinteresser til i norske byer og tettsteder med bystruktur. Basen viser de viktigste eksisterende sporene av norsk byutvikling fra vikingtid frem til omkring 1950-tallet.» For mer info om NB!: http://nb.ra.no/nb/om_nb.jsf

Kartet viser NBI-delområdet «Verkstedet, brynesteins og porselensområdet». (Kulturminnesøk.no)

Bebyggelsen på Vestsida har historisk sett orientert seg sørøstover mot elvebredden og nordvest mot det som tidligere het Vestre gate. Sør for Porsgrunnsbrua er det gamle gatetraseet delvis brutt og de gjenværende strekningene gitt nye navn; Reimsgate og Porselenvegen.

Industriarkitekturen på Vestsiden er blandet og bærer preg av virksomhetenes behov for utvidelser og tilpassing til utviklingen i de respektive bransjer. De eldste industribyggene er dominert av romansk borgarkitektur, med upussede teglfasader. Flere av de eldre byggene har fått mer modernistiske tilbygg, og i flere områder fremstår arkitekturen som svært eklektisk.

I motsetning fremstår boligområdet i tilknytning til Reimsgate som et mer heltlig bygningsmiljø som har en tett og delvis organisk fremtoning. Disse områdene inngår ikke i Riksantikvarens NBI-sone og inngår kun delvis i planområdet.

I kapittel 6 gjøres det nærmere rede for enkeltbyggene på verkstedsområdet.

Ortofoto fra 1937. Vestregate er fortsatt uavbrutt. Gata deles først opp i forbindelse med at tørrdokken bygges i 1951.

3.2 Området i dag

Vestsiden i Porsgrunn har de senere årene vært gjenstand for transformasjon. De gamle fabrikklokalene til Porsgrunn porselen er modernisert og restaurert, og handels- og næringsvirksomhet har flyttet inn. Lokalene etter Norrøna fabrikker er også blitt transformert til å blant annet romme en rekke leiligheter på bryggekannten. Den fremtidige transformasjonen av PMV sine gamle fasiliteter kan sees som neste steg i utviklingstrenden på Vestsiden.

Porsgrunn Mekaniske Verksted og Utrustningskrana sett fra østsiden (Frednesøya 21) av elva.

Innenfor verkstedsområdet er det i dag forskjellige leietakere: Eiendomsselskapet Reimsgate 10 AS lokaler er fra 2001 utleid til forskjellige aktiviteter og mindre bedrifter. Fra 2004 til 2015 er platehallen utleid til Grenland Offshore AS, og tørrdokka er utleid til Porsgrunn Shipping AS som fortsatt administrerer disse oppdrag.

Det er liten tvil om at det fysiske kulturmiljøet på Vestsiden, slik det fremstår i dag, formidler en viktig del av Porsgrunns og Grenlands historie. Ved vurdering av enkeltbygg er det derfor helt sentralt å ikke løsrive seg fra stedet som kulturmiljø, men også fokusere på hvilken verdi det enkelte bygg har for kulturmiljøet.

4 Bygninger i området som vurderes

Utvelgelsen av hvilke bygg som vurderes i denne rapporten er gjort med utgangspunkt i plangrensen. Bygg utenfor plangrensen blir ikke gjort rede for. Innenfor planområdet² er det igjen gjort en utvelgelse av bygninger med utgangspunkt i kommunens egen verneplan og SEFRAK-registeret. Når det gjelder nyere byggverk, så er de byggene som anses å være gode «formidlere» av stedets historie også tatt med i vurderingen.

² Jfr. kartillustrasjon kap.2.

5 Metode

Utredningen tar utgangspunkt i Riksantikvarens kriterier for verdisetting og vekting av kulturminner, jfr. Håndbok for lokal registrering ISBN 978-82-75-74068-5.

For å kunne prioritere kulturminnenes verdi er det nødvendig ikke bare å kunne identifisere verdiene vi knytter til dem, vi må også kunne vurdere betydningen av disse verdiene – hvor mye veier de? Vektingen av dem er her lagt opp til å skje ved bruk av noen konkrete kriterier. De fleste av disse kriteriene vil kunne brukes både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Den avsluttende vektingen innebærer en vurdering både av om kulturminnet oppfyller noen av kriteriene og, om dette er tilfelle, på hvilket nivå.

Kriteriene inngår i en systematisk framgangsmåte for arbeidet med verdisetting og verdivekting og skal sikre en mest mulig omforent begrepsbruk. Framgangsmåten skal gjøre arbeidet enklere, og det skal gi innsyn i og gjøre det mulig å etterprøve vurderinger som gjøres underveis og konklusjoner som trekkes til slutt.

Vi verdisetter kulturminnet	
Hvilke verdier kan vi knytte til kulturminnet?	
- Kunnskapsverdier	
- Opplevelsesverdier	
- Bruksverdier	
Hvilke egenskaper kjennetegner kulturminnet?	
- Alder, tidsdybde og kontinuitet	
- Autentisitet og opprinnelighet	
- Mangfold og variasjon	
- Sammenheng og helhet	
- Dynamikk og endring	
- Brudd og kontrast	
- Lesbarhet og tydelighet	
- Egnethet	
- Anvendbarhet	
- Sårbarhet og tålegrenser	
- Interaksjon natur-kultur	
Hva kjennetegner kulturminnet sammenlignet med andre kulturminner?	
- Opprinnelig sjeldent, sjeldent ved tilfeldig eller planmessig utvalg	
- Representativt for noe som er vanlig nå eller noe som var vanlig før	

Vi vekter verdiene	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
- Kulturminnet representerer faser med særlig betydning for historien/utviklingen				
- Kulturminnet er knyttet til virksomheter med særlig betydning for historien				
- Kulturminnet er knyttet til hendelser eller begivenheter med særlig betydning for historien				
- Kulturminnet er knyttet til personer med særlig betydning for historien				
- Kulturminnet er av særlig betydning for en eller flere etniske grupper (den samiske urbefolkningen, nasjonale minoriteter eller andre etniske grupper)				
- Kulturminnet har særlig arkitektonisk og arkitekturhistorisk verdi				
- Kulturminnet har særlig betydning som kilde til historien der det finnes få eller ingen skriftlig kilder				
- Kulturminnet har særlig betydning som ressurs for lokal utvikling og verdiskaping				
- Kulturminnets alder og type utløser juridiske virkemidler på nasjonalt plan, se kulturminneloven				

5.1.1 Offentlige myndigheters verne vurdering

Kulturminner og kulturmiljøer kan være vernet på flere ulike måter. Det vanligste vernet gjøres med hjemmel i Plan- og bygningsloven, ofte med en hensynssone i en arealplan. Det kan også vedtas kommunale verneplaner som redegjør for kulturminneverdier og legger premisser for kommunens saksbehandling. I Porsgrunn kommune ble det vedtatt en verneplan i 1991. Denne klassifiserer byggverk i fire kategorier:

A = Fredet bygning eller bygning som er så verdifulle at de burde fredes, eller har meget stor lokal interesse.

B = Meget verneverdig bygning og som derfor bør bevares.

C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.

D = Øvrige bygninger som bør tas vare på.

Kulturminner og miljøer kan også være vernet gjennom Kulturminneloven, da ofte gjennom et fredningsvedtak fattet av Riksantikvaren.

I vernespørsmål og vurderinger er SEFRAK-registreringer (mer info i kap.7) en viktig kilde som ofte brukes som et utgangspunkt for vurderinger. Registreringene inneholder informasjon om bygget, men gir ingen verdivurdering. SEFRAK-registeret har følgende kategorier:

▲ Meldepliktig ved rivning eller vesentlig endring, jfr. Kulturminneloven § 25

▲ Annet SEFRAK bygg

▲ Ruin eller fjernet

6 Vurdering av verneverdi

6.1 Bygg 1: Reimsgate 10 (Kontor)

6.1.1 Beskrivelse

Fra kommunens faktaark:

Fabrikkbygninger i tegl og pusset mur fra ca. 1910.

Kontorbygningen i Reimsgate 10 ligger ved hovedinngangen og –porten inn til området. Den er oppført i tegl i 2,5 etasje med kjeller. Taket og de fleste vinduene er skiftet, med unntak av enkelte vinduer i fasaden mot nordvest.

Den er skiltet utvendig med 1908, men deler av bygget er antagelig fra 1866. Tallet 1908 stammer trolig fra en ombygging/sammenføring av to bygninger i 1908. På kartet fra 1887 kommer det tydelig frem at det lå to teglbygg ved siden av hverandre tidligere.

Bygningen var opprinnelig oppført som kontorbygning. I dag er den kontor, møterom mm for forskjellige bedrifter. Interiøret er endret og bærer preg av perioden 1970-2015.

Bygget er i dag koblet sammen med verkstedbygget som har adresse Reimsgate 8. Utvidelser, sammenføringer og innvendig trapp mellom byggene er delvis synlige i teglfasadene og på innvendige vegger. Trappen ble fjernet på slutten av 1980-tallet.

6.1.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

Vern hjemlet i Kulturminneloven	Vern hjemlet i Plan og bygningsloven	Kommunens Verneplan (1991)	SEFRAK
Nei	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Ikke registrert

6.1.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-001. Multiconsult 31.10.2014)

Kontorbygg:

Ønskes bygningen bevart og totalrenovert, vil dette være søknadspliktig og bli underlagt bestemmelser i Pbl. /TEK10. Dette betyr at hele bygget må «strippes» for å bygge dette opp igjen tilnærmet TEK10 så langt det er mulig å få til. Tykkelsen på isolasjon i yttervegg vil være begrenset, for mye isolasjon vil medvirke til frostsprengning av teglveggene. Golv på grunn er sannsynligvis ikke isolert. Bjelkelag av tre som har opplegg i yttervegg må sjekkes for råde i forbindelse med en ombygging. En hel del reparasjoner av mørtelfuger og sprekker må påregnes i fasadene samt en del frostsprengt stein som må skiftes ut. Yttertaket av takstein som er 20 år kan beholdes enda noen år, men en total ombygging vil sannsynligvis kreve tilleggs isolasjon i yttertaket.

6.1.4 LINK sin vurdering av verneverdi

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Bygningens volum og yttervegger er autentisk og en typisk representant for tidspunktet da den ble ombygd, dvs. ca. 1910. Plasseringen ved hovedporten og inngangen til området gjør det lett å lese hvilken posisjon og funksjon den har hatt.

Bygningen foreslås regulert til bevaring.

Eksteriør

6.2 Bygg 2: Reimsgate 8 (Maskinverksted og kjeleverksted)

6.2.1 Beskrivelse

Bygningen ligger vegg-i-vegg med kontorbygningen. Den er oppført på begynnelsen av 1900-tallet som kjeleverksted i tegl. Det ble siden også brukt som maskinverksted, bl.a. for produksjon av styremaskiner. Det største, åpne hovedrommet ligger mot sørvest. Det har med kraftige stålkonstruksjoner med skinner og kraner og spor av trapp opp til 2. etasje i kontorbygningen. Mot nordøst ligger et mindre og lavere rom. I tillegg er det et lite rom mot kaien. Det lå tidligere en smie i forlengelse av bygningen mot elva.

Bygningen er oppført som et verksted og brukes i dag som lager. Opprinnelig var det største rommet bl.a. inndelt i verksted, formannsbrakke og verktøyrom.

På slutten av 1960-årene ble taket løftet mot øst. Spor av dette er synlig på fasaden mot elva. For øvrig er yttervegger og vinduene i hovedsak opprinnelige.

6.2.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

Vern hjemlet i Kulturminneloven	Vern hjemlet i Plan og bygningsloven	Kommunens Verneplan (1991)	SEFRAK
Nei	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Ikke registrert

6.2.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-001. Multiconsult 31.10.2014)

Mekanisk verksted:

Dette bygget vil få samme konsekvens med TEK10 som kontorbygget hvis man ønsker en totalrenovering av bygningen. Verkstedet må i så fall «strippes» og bygges opp igjen. Golv på grunn har sannsynligvis ingen isolasjon.

Det er registrert mye skader på teglfasader i tilbygget ned mot elven. Dette er setningssprekker, manglende mørtelfuger og frostsprengning.

Yttertaket er skiftet for 20 år siden på den ene delen av taket. En utskifting her kan avvendes enda noen år, men den andre delen av taket anbefales skiftet ut inkludert undertak av eternittplater (asbest). En etterisolering av yttertaket må også påregnes hvis bygget blir gjort om til boligformål.

6.2.4 LINK sin vernevurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

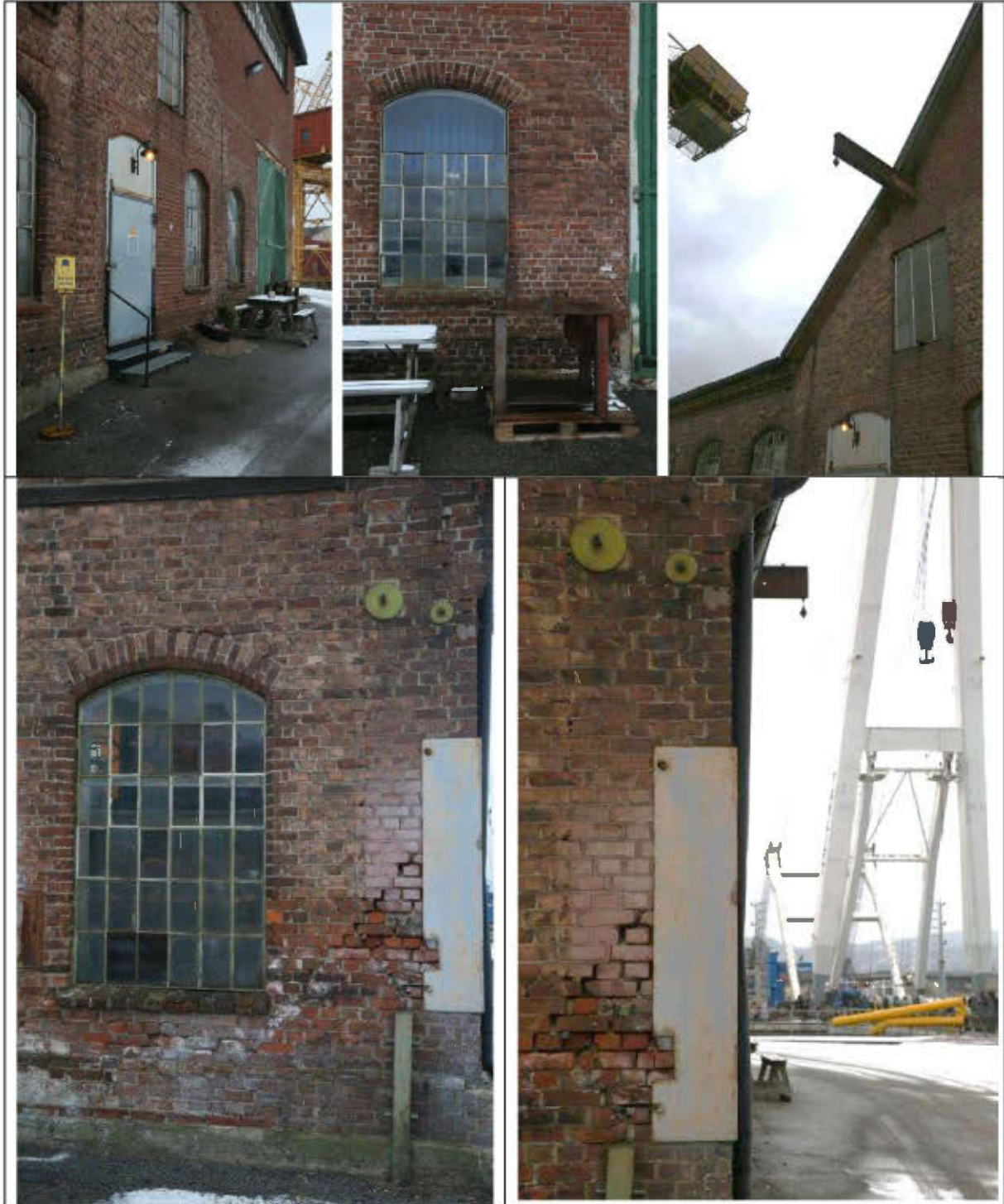
Bygningen med sine teglfasader, vinduer og detaljer er forholdsvis autentisk i forhold til byggetidspunkt, og interiøret er intakt. Samtidig viser den utvikling av verkstedet over tid der bygningen er tilpasset endret produksjon. Dette er en av flere verkstedsbygninger på området, og en typisk representant.

Bygningen foreslås regulert til bevaring.

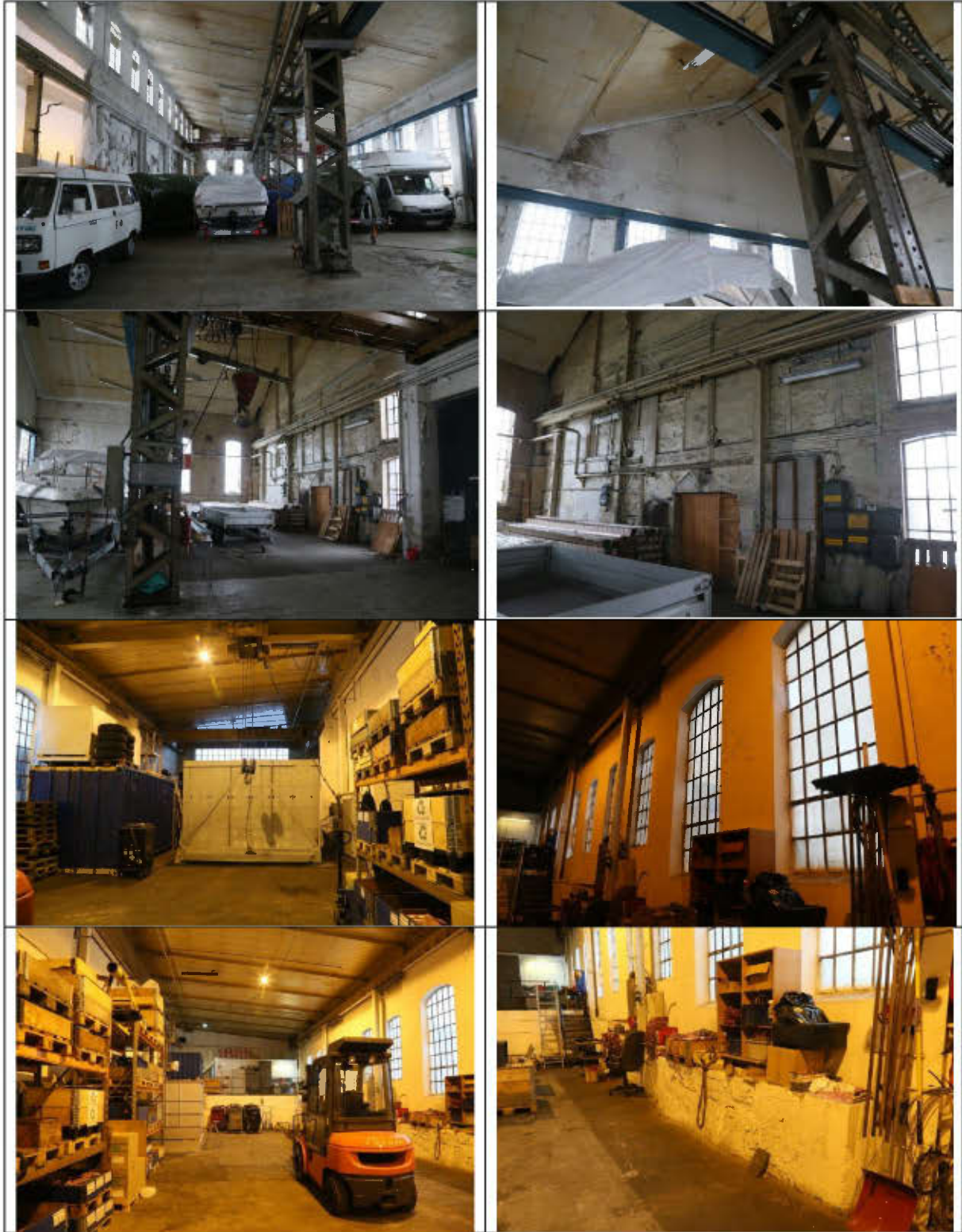
LINK ARKITEKTUR

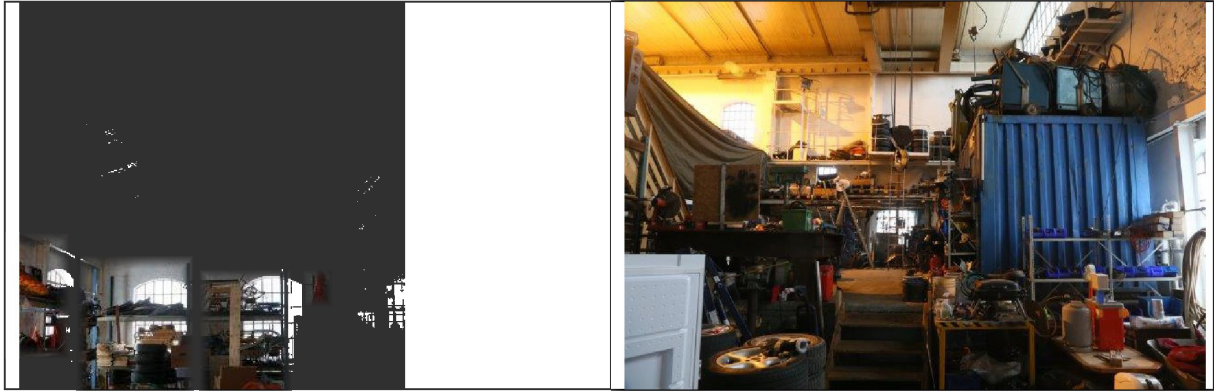

LINK ARKITEKTUR

LINK ARKITEKTUR

6.3 Bygg 3: Porselensvegen 50 (skipsbyggeri og mal-loft)

6.3.1 Beskrivelse

Porselensvegen 50 er oppført rundt 1925 og ligger parallelt med tørrdokkens nordøstlige side. Tørrdokk og skipsbyggeriet ligger skrått i forhold til elva, slik at det skulle være lettere å ta inn / bygge større skip uten at de kom nær motsatt elvebredd.

Bygget er oppført i tegl og delt i to haller; maskineringshall og platehall. Bygget har en kontorfløy mot dokken som tidligere blant annet inneholdt et mal-loft. Takstolene ble forsterket i 1960. I 1980 ble en del av vinduene skiftet. På 1990-tallet ble kontordelen oppgradert, men gulvet med de gamle malene er bevart til tross for at fløyen har fått en ny rominndeling.

Fasadene mot øst og nord er autentiske teglfasader med ornamenter og utsmykking. Øvrige teglfasader er kledd med stålplater, og det var derfor ikke mulig på befaringene å se hvilke endringer som er gjort der.

Bygget brukes i dag av Agility Group til maskinarbeid, sveising mm. Det var derfor ikke mulig å ta bilder av interiøret.

6.3.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

Vern hjemlet i Kulturminneloven	Vern hjemlet i Plan og bygningsloven	Kommunens Verneplan (1991)	SEFRAC
Nei	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Ikke registrert

6.3.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-003. Multiconsult 13.11.2014)

Bygningen bærer generelt preg av etterslep på vedlikehold.

Fasader med eksponert tegl har et så stort skadeomfang at det vil kreve omfattende rehabilitering.

Fasader

Teglfasader, spesielt mot øst har store skader med frostsprengt tegl, utsprengt betong, setningssprekker etc. Vinduer i denne fasaden har store skader med knuste glass og rust i stålrammer.

De øvrige eksponerte teglfasader har noe mindre skader men skadeomfanget vil eskalere hvis det ikke blir gjort tiltak for utbedring.

Fasader som er forblendet med stålplater har sannsynligvis teglfasader bak. Tilstanden på denne må man forvente er noenlunde lik de andre teglvegger mht. skader. Her vil nok ikke skadeutvikling eskalere som de eksponerte fasader.

Kontordelen med garderobe og kantine

Denne delen av bygningen bærer preg av alder og slitasje, spesielt garderobedelen. Ingen balansert ventilasjon.

Maskineringshall og platehall

Hallene har normal slitasje til å være en industribygning. Stedvis noe større slitasje. Portene er av nyere dato. Noe malingsavskalling er registrert på yttervegger samt noen lekkasjer (vinduer) i teglvegg mot øst.

Teknisk anlegg

El-teknisk anlegg blir jevnlig kontrollert og utbedret. VVS anlegg av eldre dato. Ny ledning av naturgass er tilført bygget til oppvarming.

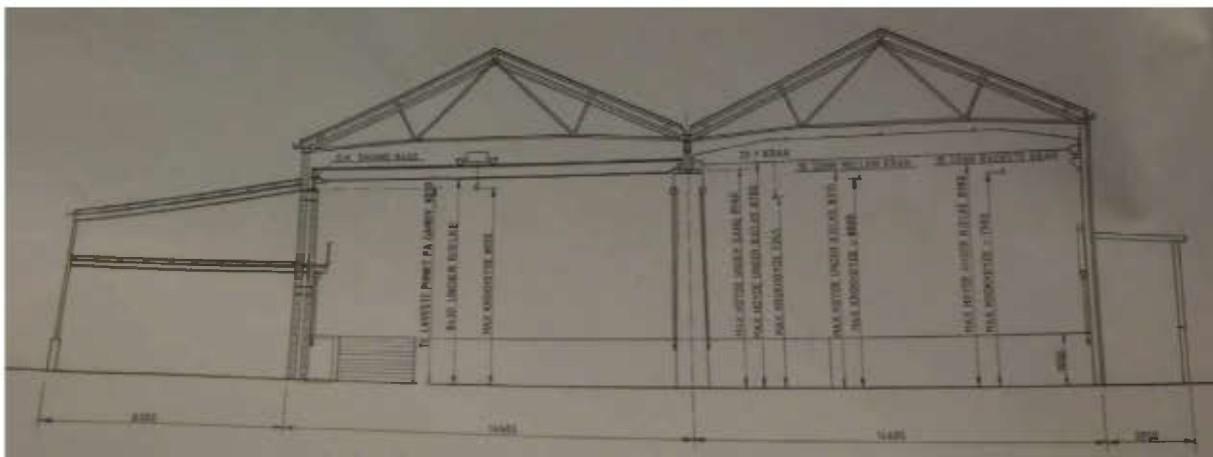
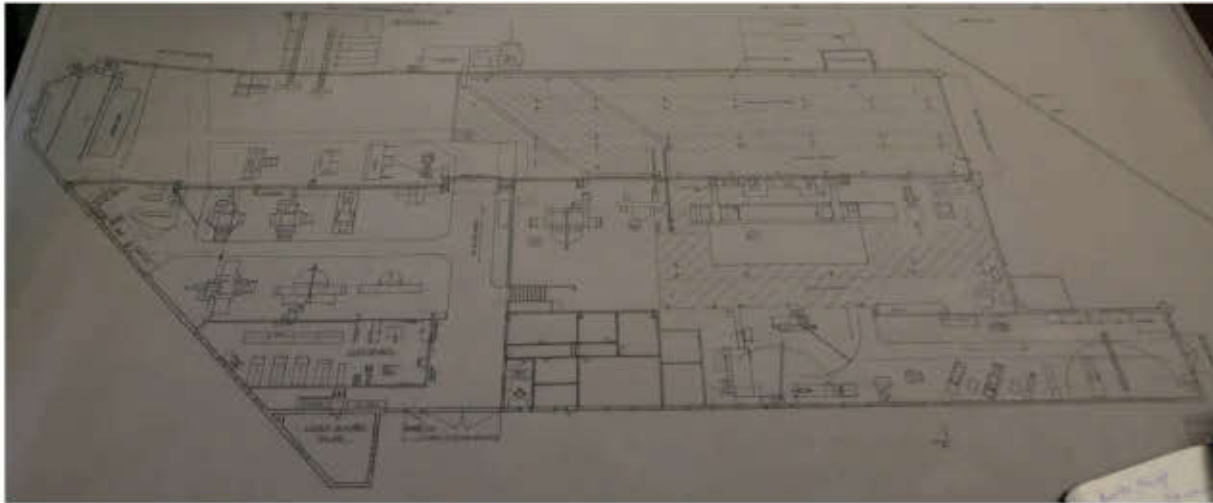
6.3.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Maskinhall og platehall er forholdsvis autentisk, både i interiør og eksteriør, mens kontordelen og malloftet er mye endret. Fasadene mot nordvest og sørvest er kledd, og det er usikkert om den opprinnelige fasaden er intakt under platene. Nærheten til dokken og elven gjør funksjon lett lesbar.

Den store bredden på bygningen gjør det vanskelig å tilpasse bygningen til ny bruk, som f.eks. boliger, på grunn av lite dagslys inn i bygningen med eksisterende vindusutforming. Det bør likevel vurderes i prosjektet om det er mulig å ta vare på den autentiske fasaden mot nord og øst. Gulvet i malloftet med opptegning av båtmalene bør tas vare på, men dette kan løsrives fra bygningen.

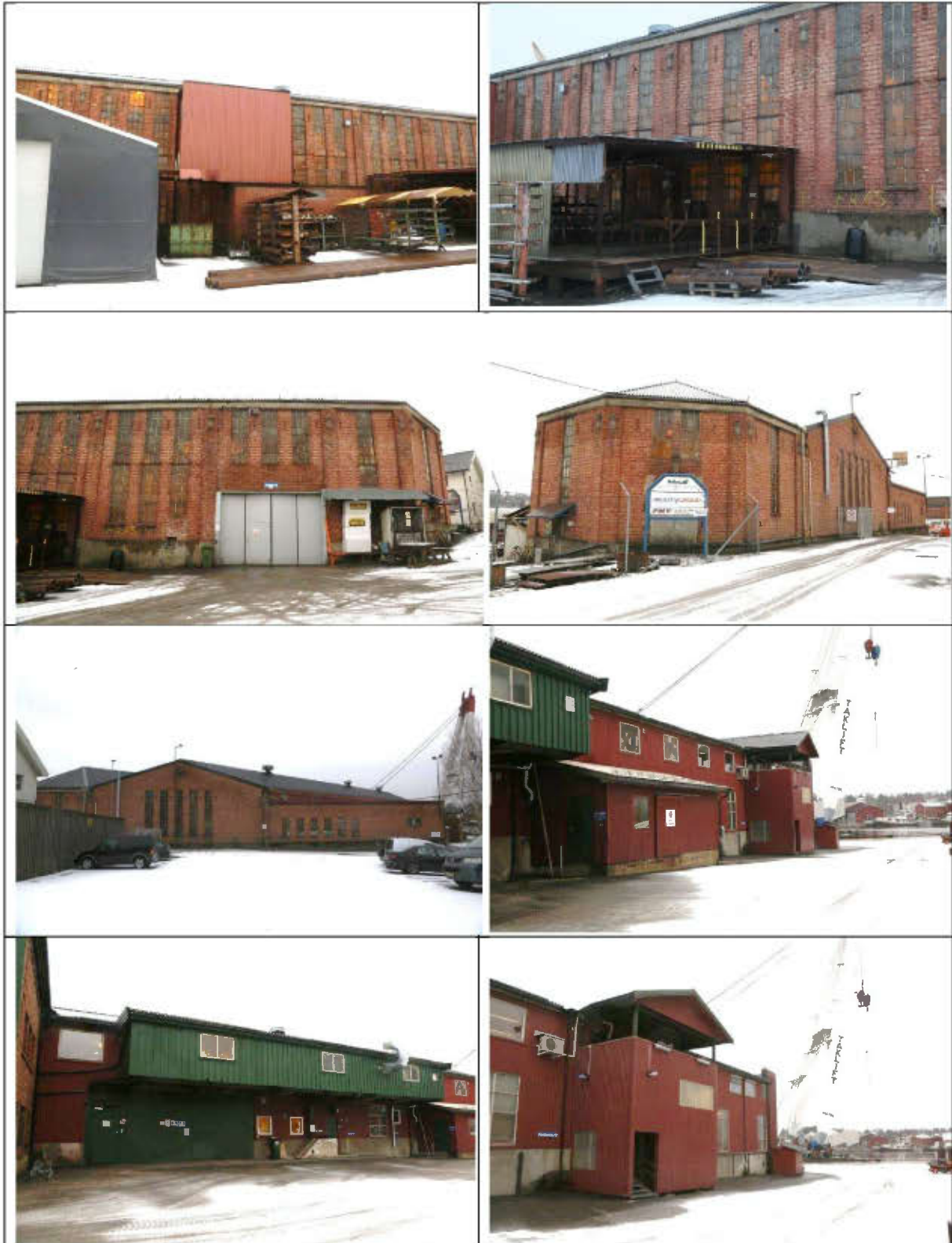
Tegninger

Eksteriør

LINK ARKITEKTUR

Interiør

6.4 Bygg 4: Vestergate 50 (Vestre Porsgrunn dampskipsbrygge)

6.4.1 Beskrivelse

Opprinnelig skal det ha vært oppført en bygning her på 1800-tallet som lagerbygning i tilknytning til dampskipsbryggen. Eksisterende bygningen er ny med bindingsverk, platekledning på tak og vegger og uten isolasjon.

Det har ikke vært mulig å finne årstall for når lagerbygningen blir revet.

6.4.2 Kort vurdering av teknisk tilstand

Ingen synlige skader. God teknisk tilstand.

6.4.3 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	Ikke registrert

6.4.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Nyere bygning som antagelig er oppført på samme tomt og med omtrent samme volum som den opprinnelige bygningen. Da bygningen har lav alder og liten tilknytning til miljøet på PMV, vurderes ikke bygningen som bevaringsverdig.

6.5 Bygg 5: Kraner ved tørrdokken

6.5.1 Beskrivelse

Langs og over tørrdokken er det en 90-tonns traverskran fra 1974, en 25-tonns kran fra ca. 1987 fra England (nr. 1, midt i bildet over) og en 8-tonns kran som er bygget på PMV tidlig på 1950-tallet (nr. 2, til høyre på bildet over).

6.5.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	Ikke registrert

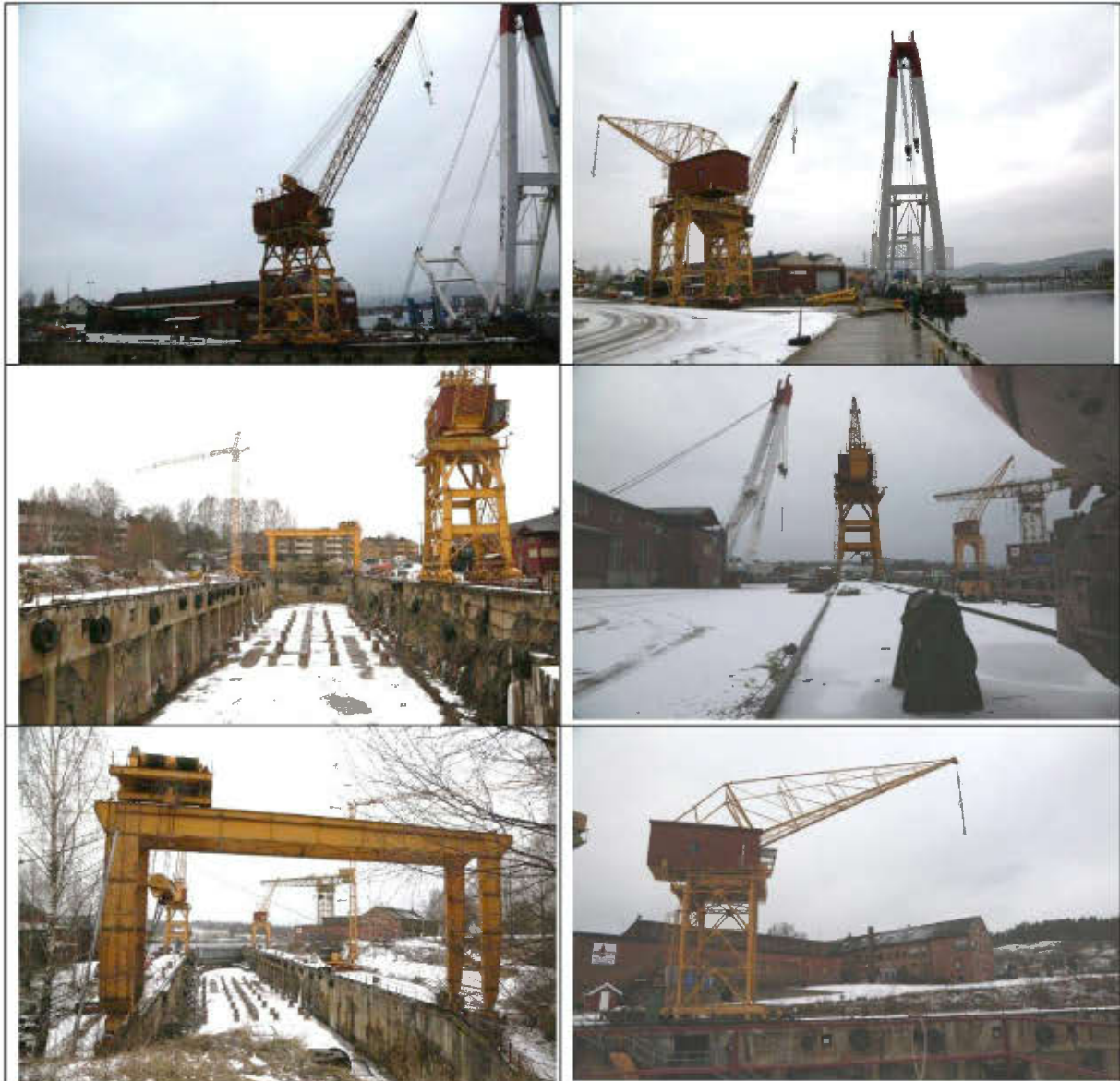
6.5.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

Kranene er godkjent og i drift i dag. Det kreves jevnlig godkjenning for fortsatt å kunne bruke disse.

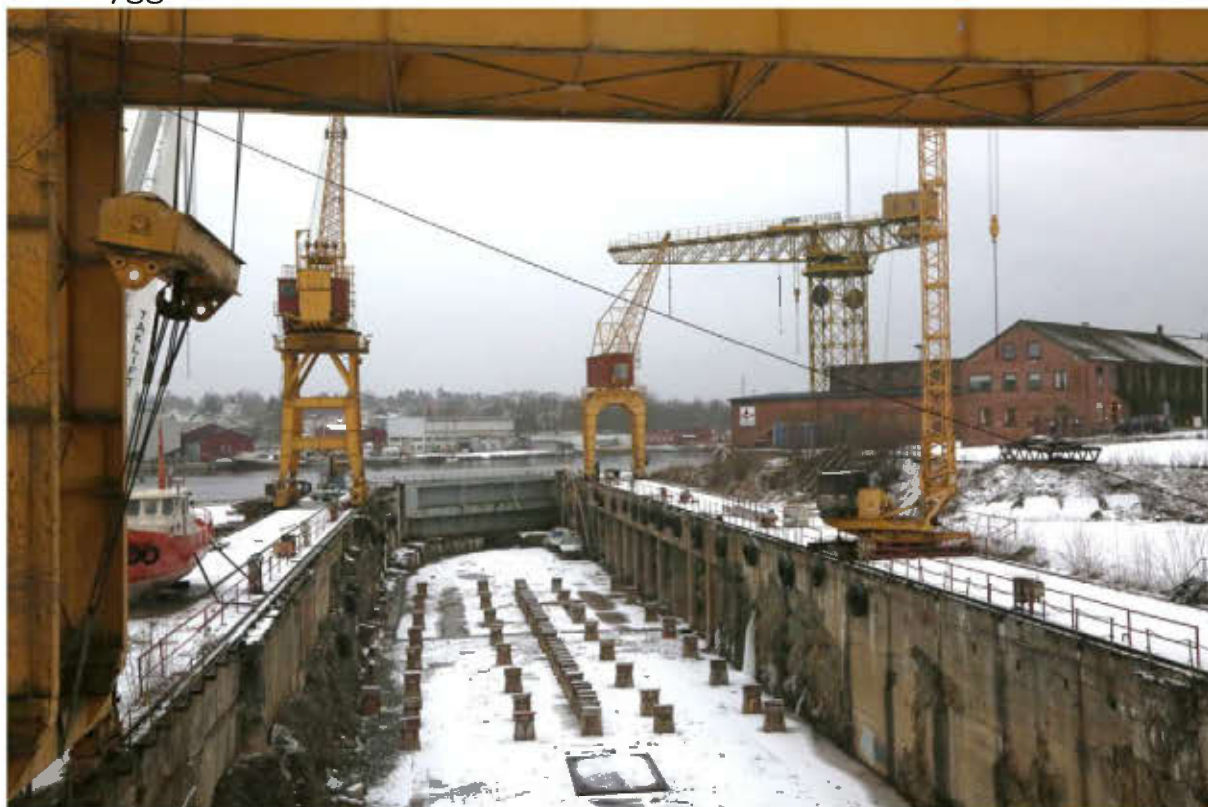
6.5.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Kranene er autentiske og sammen viser de utvikling av verkstedet fra tørrdokken ble etablert i 1950 frem til i dag. De er markante konstruksjoner i landskapet og har høy symbolverdi i tilknytning til PMV og industriområdet. Traverskranen og den eldste kranen som ble bygget på stedet da tørrdokken ble etablert, vurderes å ha høyest verneverdi og anbefales bevart, da de er direkte knyttet til dokken og stedet. Den engelske kranen fra 1987 er en standard kran.

6.6 Bygg 6: Tørrdokken

6.6.1 Beskrivelse

Dokken ble bygget i 1950 for at PMV skulle tilpasset man seg den generelle utviklingen i skipsbyggingen ved å legge om til sveising og seksjonsbygging. Dokken ble gradvis utvidet til å til slutt få en kapasitet for skip opptil 18 000 tonn. I forbindelse med utvidelsen til 117 meter i 1958 brøt dokken Vestregate, og gateløpet ble da lagt om.

Tørrdokk og skipsbyggeriet ligger skrått i forhold til elva, slik at det skulle være lettere å ta inn / bygge større skip uten at de kom nær motsatt elvebredd.

6.6.2 Kort vurdering av teknisk tilstand

Porter og tørrdokk er tidvis i bruk i dag og fungerer. Rom på siden av dokken vil trolig ikke tilfredsstille dagens krav.

6.6.3 Offentlige myndigheters verne vurdering

Vern hjemlet i Kulturminneloven	Vern hjemlet i Plan og bygningsloven	Kommunens Verneplan (1991)	SEFRAK
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	Ikke registrert

6.6.4 LINK sin verne vurdering (Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Dokken er autentisk i forhold til utvidelsen i 1958. Den viser tydelig størrelsen på skipene som ble bygget her, og er viktig for områdets miljøverdi, da den viser sammenhengen mellom verkstedsbygningene, elva og dokken. Tørrdokken er typisk, lett lesbar og har pedagogisk potensiale. Den har også et brukspotensiale og kan f.eks. brukes til rekreasjon om den fylles med vann. Dokken foreslås regulert til bevaring.

6.7 Bygg 7: Utrustningskrana

6.7.1 Beskrivelse

Kranen er bygget i 1950 i stål og har løfteevne på 60 tonn. Fundamentet er i betong og er innredet som kontor/oppholdsrom i to etasjer. Krana ble opprinnelig brukt til å utruste skrogene som var ferdig sammenføyet. Det var vanlig at krana blant annet løftet store førerhus på plass i de tette skrogene. Den svinger med vinden og står ikke fast. Opprinnelig var det klokke på de runde skivene oppe i krana, men klokken ble fjernet for noen år siden, og det har ikke vært mulig å finne klokken igjen.

Krana er i dag ikke i bruk.

6.7.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10

6.7.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-002. Multiconsult 31.10.2014)

Utrustningskrane:

Kranen står oppå et «fundament» av en 2 etasjers innredet betongbygning. Det har vært lekkasjer i 2 etasje. Det er lagt ny papp på taket (ved kranfoten), men ser fremdeles lekkasjer. Innvendig er konstruksjoner av noe gammel stil, vegger og tak er malt i den siste tiden. Usikkert hvordan yttervegger er isolert. I 2. etg. er det vinduer av isolerglass og enkeltglass i 1. etg.

Kranen av stål har mye rustskader, befarung er kun tatt fra bakkenivå. En rehabilitering med sandblåsing, grunning og maling vil være et svært omfattende arbeid. Det er dessuten ikke sikkert man greier å komme til å rehabilitere alle steder på grunn av vanskelig tilkomst. Eventuelle svekkelser i bolter og ramme må også skiftes ut i forbindelse med en rehabilitering.

Ønsker man denne rehabilitert og bevart, vil dette medføre svært store kostnader både for oppgradering og fremtidig vedlikehold.

Ved en eventuell rehabilitering av kranen anbefales det og at den underliggende bygning også rehabiliteres komplett med nye isolerglass, isolering av yttervegger, ventilasjon, nytt el-anlegg etc.

6.7.4 LINK sin vernevurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Kranen er autentisk og er lite endret. Den er godt synlig som landemerke og er et symbol og ikon for PMV og industriområdet, og har høy verdi som identitetsskaper. Samtidig er sikkerhet viktig. Kranen svinger med vinden og den må jevnlig godkjennes. Den har også lav anvendbarhet. Det foreslås derfor at man i stedet tar vare på 8-tonnskranen og traverskranen ved tørrdokken, som kan bevares i et nytt boligområde antagelig uten problemer knyttet til sikkerhet.

6.8 Bygg 8: Bad og strømforsyning

6.8.1 Beskrivelse

Mellom rørleggerverkstedet og maskinverkstedet / kjeleverkstedet ligger enetasjes murbygning som var oppført på 1930-tallet. Til venstre på bildet lå verktøyburet. Her ble jekker og løfteutstyr testet. Sentralt på bildet var strømforsyning med kompressorrom og dieseltank. Til høyre på bildet lå bad og garderober.

Badene ble mye brukt av arbeiderne til helt ut på 1960-tallet. Da var det også åpent for andre to dager i uken; herrer fredag og damer en annen ukedag. Badene er flislagt og forholdsvis autentiske. Garderobene var stengt og derfor ikke befart, men bildene i den tekniske rapporten viser at opprinnelig interiøret er erstattet av nyere garderober.

Rommet for strømforsyning lå sentralt plassert. Gavlen har tempelmotiv rundt en sentralt plassert nødbryter, noe som tydelig viser hvor viktig denne bygningen og bryteren var. Rommene har pussede vegger og støpt gulv.

Originale vinduer. En del av rutene er knust.

6.8.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10

6.8.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-001. Multiconsult 31.10.2014)

Garderober og teknisk rom:

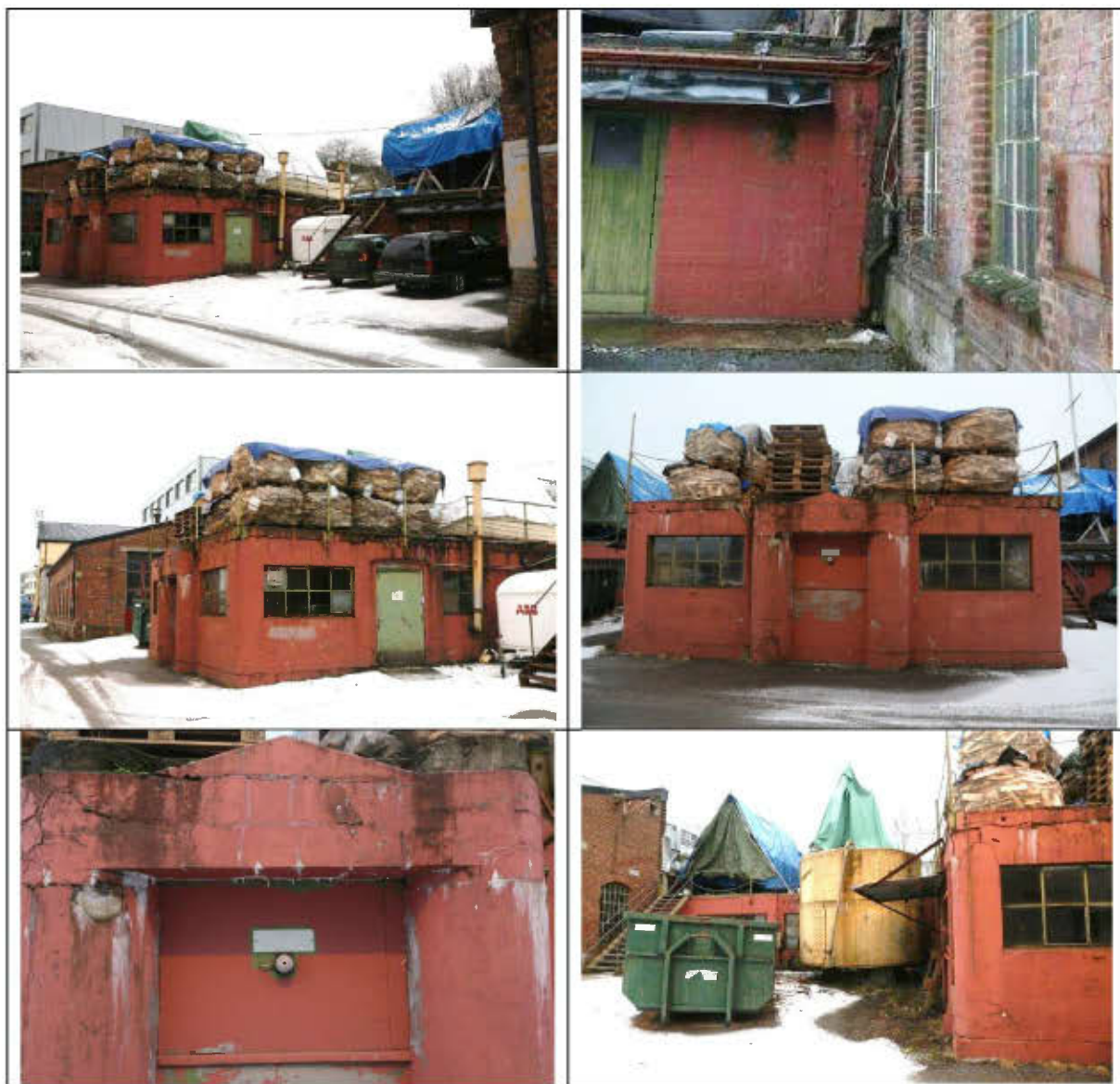
Rommene/arealene har ikke vært i bruk på flere år. Tilstanden er derfor svært dårlig på både bygningsmessige konstruksjoner og tekniske anlegget.

Det anbefales en komplett sanering av alle konstruksjoner og teknisk anlegg.

6.8.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Interiør og eksteriør er autentiske med unntak av garderoberne. Særlig er badene, som har vært åpne for andre enn arbeiderne, er interessant. Men bygningen er generelt dårlig vedlikeholdt, og lav takhøyde gjør at det er vanskelig å bruke bygningsmassen til annet enn lager. Det anbefales derfor ikke at bygningen reguleres til bevaring.

Interiør

6.9 Bygg 9: Rørleggerverksted

6.9.1 Beskrivelse

Bygningen er oppført før 1908 som rørleggerverksted i teglstein med pulttak. Vinduene er opprinnelige, mens tak og dører er skiftet. Veggene er pusset innvendig. Det er spor etter døråpning for opprinnelige dører i gavlveggene.

Rørleggerverkstedet brukes i dag som lager.

6.9.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAC</i>
Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10

6.9.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

Murhus foran skolebygg:

Bygningen bærer preg av stor slitasje. Mye skader på teglsteinsfuger, frostsprengt stein og sprekker etter setninger. Vinduer har også mye skader. Innvendig er det lekkasjer fra taket i bakenforliggende lagringsplass. Innvendig yttervegger har mye malingsavskalling og noen steder med fuktinntrengning.

Det anbefales en sanering av hele bygningen, men hvis noe er ønskelig bevart er det mulig å gjøre dette med den ytre delen av bygget mot elven. Men her må det betydelige kostnader til for å tilbakeføre denne til opprinnelig originalkonstruksjoner.

6.9.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Bygningen har autentisk eksteriør og et åpent rom inni. Dette er en tidstypisk verkstedbygning med preg fra rundt 1908 da Reim reparerte en rekke av bygningene og oppførte nye på området. Bygningen kan anvendes til flere formål.

Bygningen har verdi som en del av det helhetlige verkstedsmiljøet, og den anbefales bevart.

6.10 Bygg 10: Velferdsbygget / skolebygget

6.10.1 Beskrivelse

Velferdsbygget ble antagelig oppført i 1930-årene, opprinnelig med velferdsrom øverst, så maler/glassverksted, modell-/snekkerverksted for innredninger og underst tømmerverksted og seilverksted. Bygget er helstøpt med betongdekke og betongsøyler.

Porsgrunn mekaniske fagskole har vært i denne bygningen gjennom mange år. Skolebygningen står nå for det meste tom. Vinduer er skiftet og hele bygningen er kledd med stålplater.

6.10.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAC</i>
Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10

6.10.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-002. Multiconsult 31.10.2014)

Skolebygg:

Bygningen har for det meste tomme lokaler etter at skoleaktiviteten ble avsluttet for noen år siden. Vanlig standard og stil med noe slitasje på vegger golv og tak.

Med noen enkle grep og opp-pussing kan lokalene eventuelt brukes videre. Men dersom man ønsker en totalrenovering vil dette bli underlagt bestemmelser i Pbl. /TEK10. Da må man regne med nytt ventilasjonsanlegg, nytt el- anlegg, isolering av yttervegger etc. Eksisterende vinduer av isolerglass som er av eldre dato, skiftes med nye. Yttertak ble skiftet i 2006, ingen behov for utskifting. Kun i forbindelse med en totalrenovering av bygningen da man må regne med at yttertaket må isoleres etter Pbl. /TEK10.

6.10.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Bygningen har hatt en viktig posisjon på verkstedsområdet, men den bærer lite preg av opprinnelige uttrykk og overflater, og det er vanskelig å lese sammenhengen med det øvrige verkstedsområdet. Det anbefales derfor ikke at bygningen reguleres til bevaring.

6.11 Bygg 11: Kaldlager og hovedlager

6.11.1 Beskrivelse

Bygningen ble oppført i ca. 1950 med hovedlager i midten og kaldlager på sidene. Yttervegger av pusset og malt betong, dekker av stål og betong og tak kledd med stålplater.

Brukes i dag som lager og som klubblokale for en motorsykkelklubb.

6.11.2 Offentlige myndigheters verne vurdering

Vern hjemlet i Kulturminneloven	Vern hjemlet i Plan og bygningsloven	Kommunens Verneplan (1991)	SEFRAK
Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Jfr, Bygg 1: Reimsgate 10

6.11.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

(Fra teknisk rapport 814193-RIB-RAP-002. Multiconsult 31.10.2014)

Lagerbygg:

Bygningen er et typisk lagerbygg. Sannsynligvis er det høy lastekapasitet på grunn av kort avstand mellom søyler samt størrelsen på stål/betongdragerne. Etasjehøyden er kun på 2 m. Tilstanden er god med hensyn til slitasje og vedlikehold. Øverste etasje er renoveret i de senere årene med vinduer fra 1996. Yttervegger av betong er ikke isolert, dette resulterer i svartsoppdannelser på innsiden av vegger.

Bygningen er ikke egnet til noe annet enn lagerbygg slik som den står nå. Fjernes ett dekke slik at man får en etasjehøyde på ca 4 m. Da kan det være mulig å bygge dette om til andre formål. Dette må i så fall utredes nærmere. Det vil samtidig bli underlagt Pbl. /TEK10.

6.11.4 LINK sin verne vurdering (Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Lagerbygningen, tørrdokken og krana er fra perioden da de gikk over fra klinking til sveising. Bygningen er forholdsvis autentisk i forhold til byggeåret, med unntak av mindre endringer i gavlfasaden mot elva. Men dette har vært en sekundær bygning i forhold til produksjon av skip mm. på verkstedet, og det er stor avstand til tørrdokken og kranen. Den har derfor fått lav verdi i verne vurderingen, og det anbefales ikke at denne reguleres til bevaring.

LINK ARKITEKTUR

6.12 Bygg 12: Reimsgate 12

6.12.1 Beskrivelse

Fra kommunens faktaark:

Norberggården fra 1807. Original. Opprinnelig funksjon var enfamiliebolig for skipper, nå kontorbygg. Tidligere stod huset ved elva, men ble flyttet.

6.12.2 Offentlige myndigheters vernevrdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei (Ved riving eller vesentlig endring av bygg eller anlegg oppført før 1850, plikter kommunen å sende søknad til til vedkommende myndighet, jfr. Kulturminneloven § 25.)	Området er ikke tidligere regulert	A = Fredet bygning eller bygning som er så verdifulle at de burde fredes, eller har meget stor lokal interesse.	▲ Meldepliktig ved riving eller vesentlig endring.

6.12.3 Kort vurdering av teknisk tilstand

Bygningen fremstår som godt vedlikeholdt.

6.12.4 LINK sin vernevrdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Bygningen er foreslått fredet. Kommunens vurdering er ikke overprøvd.

6.13 Bygg 13-21 og 23: Arbeiderboligene i Reimsgate og Brønlundsgate
Byggene vurderes samlet som kulturmiljø. Nærmere beskrivelse av bygningene og offentlige myndigheters vurdering følger under.

6.13.1 Bygg 13: Reimsgate 11

Fra kommunens faktaark:
Enebolig fra før 1900 med miljøverdi.

Arbeiderbolig i tre. Hovedvolum er opprettholdt. Vindu og tak er skiftet.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei (Ved riving eller vesentlig endring av bygg eller anlegg oppført før 1850, plikter kommunen å sende søknad til til vedkommende myndighet, jfr. Kulturminneloven § 25.)	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Δ Meldepliktig ved rivning eller vesentlig endring

6.13.2 Bygg 14: Brønlundsgate 3

Fra kommunens faktaark:

Bolig for næringsdrivende innen handel eller tjeneste. Fra 1869 med miljøverdi. Uthus også verneklasse C.

Arbeiderbolig i tre. Tilbygg, nye vinduer, skiftet panel og tak. Lite igjen av opprinnelig bygning.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Δ Annet SEFRAK bygg

6.13.3 Bygg 15: Brønlundsgate 5

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	Ikke registrert

Bolig i tre. Ikke registrert i SEFRAK eller i kommunens verneplan. Usikker datering. Bygningen bærer ikke preg av å være en eldre bygning.

6.13.4 Bygg 16: Reimsgate 20

Fra kommunens faktaark:
Enebolig fra 1900 med miljøverdi.

Vaktmannsbolig. Her bodde dreier Torsby. Han holdt godt oppsyn med porten inn til PMV.
Noe utskiftning av panel og vinduer, men bygningen har beholdt sitt opprinnelige preg.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Ikke registrert

6.13.5 Bygg 17: Reimsgate 22 (Persegården)

Fra kommunens faktaark:

Enebolig fra 1831. Persegården. Uthus er godkjent for rivning/brenning.

Her bodde vaktmann William Thommesen. Han holdt oppsyn med utgangen der det var mulig å gå ut etter stengetid. Det er merker etter trappen opp langs muren mot elva.

Skiftet vindu, tak og antagelig panel. Lite igjen av det opprinnelige preget med unntak av hovedform. Vinduene kan tilbakeføres til opprinnelig form.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei (Ved riving eller vesentlig endring av bygg eller anlegg oppført før 1850, plikter kommunen å sende søknad til til vedkommende myndighet, jfr. Kulturminneloven § 25.)	Området er ikke tidligere regulert	B = Meget verneverdig bygning og som derfor bør bevares.	Δ Meldepliktig ved rivning eller vesentlig endring

6.13.6 Bygg 18: Reimsgate 24

Fra kommunens faktaark:
Enebolig fra 1875-1899.

Bygning i tre. Bygningen har et tilbygg mot elva, men dette er antagelig et eldre tilbygg. Vinduene er skiftet, men ser ut til å ha beholdt opprinnelig format og inndeling. Taket er skiftet. Godt vedlikeholdt.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	B = Meget verneverdig bygning og som derfor bør bevares.	⚠ Annet SEFRAK bygg

6.13.7 Bygg 23: Reimsgate 24 (uthus)

Uthus i tre med saltak som hører til bolighus med samme adresse. Ukjent byggeår. Ikke registrert i SEFRAK eller kommunens verneplan. Det er antagelig nyere enn hovedhus.

Nytt tak. Vegger er godt vedlikeholdt. Noe kort avstand mellom panel og bakke som kan føre til r te i vegg.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke i planen.	Nei

6.13.8 Bygg 19: Reimsgate 28

Fra kommunens faktaark:
Enebolig fra 1900-1924.

Trebygning som er betydelig endret: Påbygg, skiftet vindu og tak. Lite igjen av opprinnelig preg.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	C = Andre bevaringsverdige bygninger, som både kan være verdifulle i seg selv og inngå som en viktig del av et bygningsmiljø.	Δ Annet SEFRAK bygg

6.13.9 Bygg 20: Reimsgate 32

Fra kommunens faktaark:
Enebolig fra 1825-1849.

Trebygning («Fingalhuset») som er bygget mye om. Vanskelig å lese opprinnelig form. Kan bygningen være revet og erstattet av et nytt hus?

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei (Ved riving eller vesentlig endring av bygg eller anlegg oppført før 1850, plikter kommunen å sende søknad til til vedkommende myndighet, jfr. Kulturminneloven § 25.)	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	⚠ Meldepliktig ved rivning eller vesentlig endring

6.13.10 Bygg 21: Reimsgate 30

Bolighus i tre som er påbygd og ombygd flere ganger. Ukjent byggeår. Bærer ikke preg av å være en eldre arbeiderbolig.

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAK</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	Ikke registrert

6.14 Bygg 22: Lagerskur

6.14.1 Beskrivelse

Åpent lagerskur oppført i bølgeblikk på stålkonstruksjon rundt 1950.

6.14.2 Kort vurdering av teknisk tilstand

Ikke vedlikeholdt og derfor dårlig teknisk tilstand.

6.14.3 Offentlige myndigheters verne vurdering

<i>Vern hjemlet i Kulturminneloven</i>	<i>Vern hjemlet i Plan og bygningsloven</i>	<i>Kommunens Verneplan (1991)</i>	<i>SEFRAC</i>
Nei	Området er ikke tidligere regulert	Inngår ikke	Ikke registrert

6.14.4 LINK sin verne vurdering

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

Bygningen har dårlig teknisk tilstand, og er, ifølge informant, ikke oppført tilknytning til PMV. Bygningen vurderes derfor ikke som bevaringsverdig som del av kulturmiljøet.

6.15Porter og andre historiske spor

Hovedport

Sekundær port

Utgang utenfor arbeidstid

Fortøyningsbolter

Alarmklokke / høytaler

Enkeltelementer som porter, bolter, varslingsklokker mm har betydning i forhold til å forstå historien til Porsgrunn Mek. Verksted og hvordan området ble brukt / bevegelsesmønster. Portene anbefales regulert til bevaring, og det anbefales at flest mulig av de andre elementene bevares og innarbeides i prosjektet.

(Se utfyllende vurdering i vedlegg 1.)

7 Oppsummering og konklusjon, kulturminner og kulturmiljø

<i>Bebyggelse generelt</i>	- Store deler av bebyggelsen knyttet til den gamle verkstedsvirksomheten bærer preg av manglende vedlikehold. (Jfr. også tekniske rapporter.) - I de fleste interiørene er det lite gjenværende inventar, og i forhold til autentisitet fremstår flere bygg som skall med vegger og til dels originale vinduer. - Noe utypisk er det bevart interiør i bygg 8. Et annet interiørelement som er bevart er skipsmalene på mal-loftet i den gamle verkstedshallbygningen.
<i>Kulturmiljø</i>	- Mye av bebyggelsen i planområdet formidler tydelig en lang og variert industrihistorie, med hovedfokus på skipsbygging og reparasjon av skip og offshoreinstallasjoner. Likevel er det enkelte elementer i kulturmiljøet som fremstår som mer effektive «storytellers» enn andre, som tørrdokken, kranene og større industribygg av tegl. - Byggene som også har en tydelig orientering mot elva, formidler ekstra godt, fordi de vil være godt synlige fra en fremtidig elvepromenade og fra andre siden av elva. Sett fra den andre siden av elva bidrar de elvevendte fasadene til å skape et tydelig bilde av industribydelen Vestsia. - Småhusbebyggelsen rundt verkstedsområdet har en enhetlig karakter som komplementerer verkstedet og viser sammenhengen mellom arbeidsplass og bolig. Trehusbebyggelsen er derfor et ikke ubetydelig element i formidlingen av historien om PMV og industrien på Vestsiden.
<i>Fremtidig bruk</i>	- Flere av byggene er i bruk i dag, og det er antakelig teknisk sett mulig å fortsette deler av denne bruken, men det er vanskelig å fylle bygningene med egnede virksomheter. Hvorvidt bruken av området i dag er bærekraftig, tar denne rapporten ikke stilling til. Ved en varig fremtidig bruk vil det trolig være behov for store oppgraderinger, for anslagsvist omfang henvises det til tekniske rapporter utarbeidet av Multiconsult (2014). - Ved en transformasjon av området vil det være aktuelt å vurdere de eksisterende strukturenes egnethet til ny bruk. Eksempelvis er tørrdokken trolig godt egnet til å være et fint innslag i bymiljøet, mest sannsynlig fylt med vann. De store verkstedhallene er trolig noe vanskelig å bygge om til boliger eller kontorer, da volumets størrelse antakelig vil by på store utfordringer i forhold til f.eks. dagslys mm. Det er også uvisst om det lar seg gjøre å bygge gode, funksjonelle leiligheter som er mulige å omsette i markedet i Grenland. Kranene vil kunne bevares som identitetsskapende elementer i bybildet, men det vil f.eks. være knyttet risiko til den roterende utrustningskrana som ikke kan låses i en posisjon grunnet vind. Antagelig er en av de andre kranene mer forenelige med tanke på sikkerhet og ny bruk av området.

Følgende bygninger og bygningsmiljø anbefales regulert til bevaring:

(SS = Svært stor, S = Stor, M = Middels og L = Lav verneverdi.)

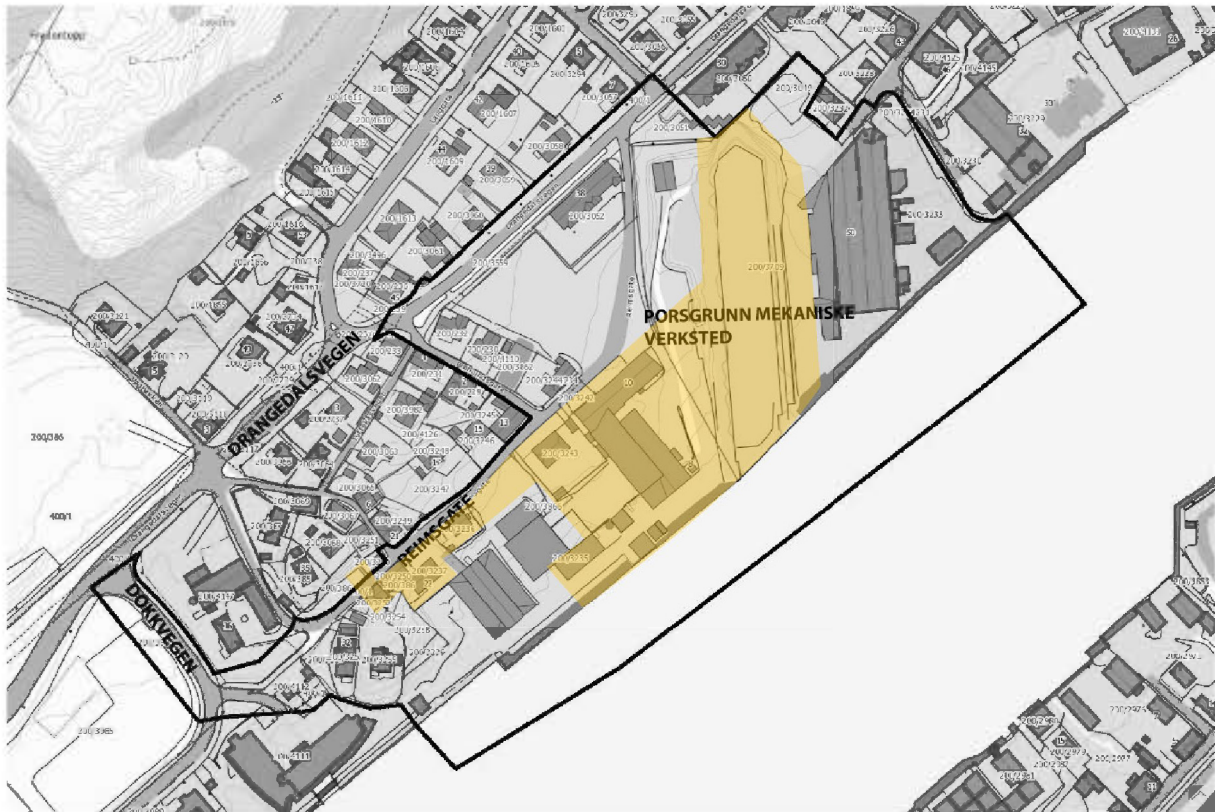
	Bygning		Anbefaling
12	Reimsgate 12	S	Bygningen er anbefalt fredet i kommunens verneplan. Vurderingen er ikke overprøvd. Anbefales regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares». Eventuell fredning vurderes av kommunen og fylkeskommunen.
1	Kontor	M	Bygningen har god egnethet, men krever en oppgradering av standard. Bygningen viser, sammen med de eldste verkstedsbygningene, PMV slik det var rundt 1908. Det anbefales at vinduene tilbakeføres til opprinnelig inndeling ved senere utskiftning. Anbefales regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».
2	Maskin- og kjeleverksted	M	Bygningen viser, sammen med de eldste verkstedsbygningene, PMV slik det var rundt 1908. Bygningen har store, åpne rom med godt lysinnslipp som gjør den anvendbar til flere funksjoner. Det anbefales at vinduene bevares med innervinduer. Anbefales regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».
5	Kraner	M	Kranene er ikon for PMV og viser tydelig at dette er et mekanisk verksted. De er godt synlig i bylandskapet, særlig fra andre siden av elva. Til sammen viser de også en utvikling over tid der båtene ble større og større. Kranene er autentiske og er nær knyttet til tørrdokken. Dersom bare noen av kranene skulle bevares, anbefales det at 8-tonns kran som ble bygget på PMV tidlig på 1950-tallet, og 90-tonns traverskran fra 1974, reguleres til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».

6	Tørrdokk	M	Tørrdokken er tett knyttet til skipsbyggeriet, maskin- og kjeleverkstedet og kranene. Størrelsen og utformingen med skråstilt plassering i forhold til elvebredden for å unngå motsatt elvebredde, forteller om størrelsen på skipene som ble bygget og dokket her. Dokken er autentisk i forhold til siste utvidelse i 1958 da den brøt gateløpet. Dersom dokken f.eks. fylles med vann kan den brukes til rekreasjon. Det bør også vurderes annen bruk som ikke endrer kulturminnet. Anbefales regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV.
9	Rørleggerverksted	M	Bygningen er fra før 1908 og viser, sammen med de eldste verkstedsbygningene, PMV slik det var rundt 1908. Bygningen har et stort, åpent rom med godt lysinnslipp som gjør den anvendbar til flere funksjoner, for eksempel servering. Det anbefales at vinduene bevares og at det settes inn innervinduer, og at bygningen reguleres til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».
13	Reimsgate 11	M	Bygningen er blant de best bevarte arbeiderboligene fra 1800-tallet som er konsentrert langs et kort stykke av Reimsgate sammen med direktørboligen - Reimsgate 12 (anbefalt fredet). Til sammen danner de et kulturmiljø som viser sosiale klasser og sammenhengen mellom bolig og arbeidsplass. Kommunens vurdering er ikke overprøvd, og bygningen foreslås derfor regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».
16	Reimsgate 20	M	Bygningen er blant de best bevarte arbeiderboligene fra 1800-tallet som er konsentrert langs et kort stykke av Reimsgate sammen med direktørboligen - Reimsgate 12 (anbefalt fredet). Til sammen danner de et kulturmiljø som viser sosiale klasser og sammenhengen mellom bolig og arbeidsplass. Kommunens vurdering er ikke overprøvd, og bygningen foreslås derfor regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».

17	Reimsgate 22	M	Bygningen er blant de best bevarte arbeiderboligene fra 1800-tallet som er konsentrert langs et kort stykke av Reimsgate sammen med direktørboligen - Reimsgate 12 (anbefalt fredet). Til sammen danner de et kulturmiljø som viser sosiale klasser og sammenhengen mellom bolig og arbeidsplass. Kommunens vurdering er ikke overprøvd, og bygningen foreslås derfor regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».
18	Reimsgate 24	M	Bygningen er blant de best bevarte arbeiderboligene fra 1800-tallet som er konsentrert langs et kort stykke av Reimsgate sammen med direktørboligen - Reimsgate 12 (anbefalt fredet). Til sammen danner de et kulturmiljø som viser sosiale klasser og sammenhengen mellom bolig og arbeidsplass. Kommunens vurdering er ikke overprøvd, og bygningen foreslås derfor regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, og «Bygning som skal bevares».
23	Reimsgate 24 - uthus	M	Uthuset danner, sammen med arbeiderboligene fra 1800-tallet som er konsentrert langs et kort stykke av Reimsgate et kulturmiljø som viser sosiale klasser og sammenhengen mellom bolig og arbeidsplass. Bygningen har lav egenverdi, men med bakgrunn i kommunens vurdering av arbeiderboligenes verneverdi og sammenhengen med kulturmiljøet foreslås eiendommen regulert til «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV.
24	Porter, og andre historiske spor	M	Enkeltelementer som porter, bolter, varslingsklokker mm har betydning i forhold til å forstå historien til Porsgrunn Mek. Verksted og hvordan området ble brukt / bevegelsesmønster. Det anbefales at flest mulig at disse bevares og innarbeides i prosjektet. Portene foreslås regulert til bevaring.
3	Skipsbyggeri	L	Bygningen er fra 1925 og viser utviklingen av verkstedet over tid, da båtene som ble bygget, ble større og større. Bygningen, og særlig langfasaden mot øst, er typisk representant for verkstedsbygninger fra rundt 1925 og har også en viss arkitektonisk verdi. Men bredden og det begrensede lysinnslippet gjør den mindre anvendelig, og det er vanskelig å se for seg en god bruk av bygningsvolumet. Det kan vurderes i prosjektet om det er mulig å ta vare på den østre delen av bygningen som er mest autentisk. Gulvet i malloftet er spesielt bevaringsverdig og kan evt. tas ut og stilles ut for å vise spor fra historien. Det kan vurderes om området skal inngå i «Hensynssone – bevaring» som en del av kulturmiljøet på PMV, men bygningen foreslås ikke regulert til bevaring.
4	Dampskipsbrygge	L	Bygningen har erstattet den gamle dampskipsbryggen. Med så lav aldersverdi og egenverdi anbefales det ikke at den reguleres til bevaring.

7	Utrustningskran	L	Kranen er et symbol / ikon for PMV og viser tydelig at dette er et mekanisk verksted. Den er godt synlig i bylandskapet, særlig fra andre siden av elva. Sammen med de andre kranene viser den en utvikling over tid der båtene ble større og større. Kranen er autentiske og er nær knyttet til elva, verkstedsbygningene og nødbryteren. Kranen har liten brukbarhet, og det er vanskelig å ta vare på den av hensyn til sikkerhet, særlig «armen» som svinger med vinden. Det foreslås derfor at man i stedet tar vare på traverskranen og 8-tonns kranen (5).
8	Bad og strømforsyning	L	Bygningen har høy egenverdi som kulturminne og som en del av kulturmiljøet, men på grunn av dårlig teknisk standard og lav anvendbarhet anbefales den ikke bevart. Bygningen bør dokumenteres før evt. riving.
10	Skolebygg	L	Bygningen har lavere aldersverdi (1930-tallet) og har lite autentiske overflater. Opplevelsesverdien er også lav. Funksjonen som velferdsbygning er viktig, men dette er ikke lesbart av eksteriøret. Samlet vurderes bygningen å ha lavere verneverdi og det anbefales ikke at den reguleres til bevaring.
11	Kaldlager	L	Bygningen har lav aldersverdi (1950). Opplevelsesverdien er også lav, bl.a. fordi det er stor avstand til kranen og dokken fra samme periode. Samlet vurderes bygningen å ha lavere verneverdi og det anbefales ikke at den reguleres til bevaring.
14	Brønlundsgate 3	L	Bygningen er lite autentisk og det er ikke mulig å se av eksteriøret at dette har vært en arbeiderbolig. Anbefales ikke regulert til bevaring.
15	Brønlundsgate 11	L	Hovedformen til arbeiderboligen er bevart, men øvrige deler som vindu og tak er skiftet, og det er vanskelig å se av eksteriøret at dette har vært en arbeiderbolig. Anbefales ikke regulert til bevaring.
19	Reimsgate 28	L	Bygningen er lite autentisk og det er ikke mulig å se av eksteriøret at dette har vært en arbeiderbolig. Anbefales ikke regulert til bevaring.
20	Reimsgate 32	L	Bygningen bygget på og om og den er lite autentisk. Det er ikke mulig å se av eksteriøret at dette har vært en arbeiderbolig. Anbefales ikke regulert til bevaring.
21	Reimsgate 30	L	Bygningen bygget på og om og den er lite autentisk. Det er vanskelig å se av eksteriøret at dette har vært en arbeiderbolig. Anbefales ikke regulert til bevaring.
22	Lagerskur ved dokken	L	Skuret er fra 1950 og ikke tilknyttet PMV. Den har lav egenverdi og anbefales derfor ikke regulert til bevaring.

Det anbefales å regulere området rundt bygningene som bør bevares, til hensynssone - bevaring av kulturmiljø:

8 Begrep og definisjoner

8.1 Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner og kulturmiljø er definert i lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 2:

Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til.

Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.

Reglene om kulturminner og kulturmiljøer gjelder så langt de passer også for botaniske, zoologiske eller geologiske forekomster som det knytter seg kulturhistoriske verdier til.

8.2 Automatisk fredete kulturminner (Fornminner)

Alle synlige og ikke synlige kulturminner fra før reformasjonen (inntil år 1537) er automatisk fredet etter Kulturminneloven. Dersom en utbygging kommer i konflikt med et fredet kulturminne, må planene legges om eller det må søkes om dispensasjon fra loven ("frigiving"). Dersom dispensasjon blir aktuelt, må det foretas en faglig gransking av kulturminnet (utgraving eller annet).

8.3 Nyere tids kulturminner

Nyere tids kulturminne er definert som kulturminne som er fra etter reformasjonen (1537). Stående bygg med opprinnelse fra perioden 1537-1649 er automatisk fredet etter Kulturminnelova.

8.4 SEFRAK

SEFRAK (Sekretariatet For Registrering Av faste Kulturminne i Norge) er et landsdekkende register over eldre bygninger og andre kulturminner. Registreringa ble gjennomført som feltarbeid i perioden 1975-1995. I Finnmark ble bygninger oppført før 1945 registrerte, mens det for resten av landet ble registrert bygninger fra før 1900. Bygningene ble kartfestet, oppmålt og fotografert.

8.5 Vern etter Lov om kulturminner og Plan- og bygningsloven

Formelt vern av kulturminner kan fastsettes etter Lov om kulturminner (Kulturminneloven) eller Plan- og bygningsloven:

- Kulturminner fra før 1537 og stående byggverk fra perioden 1537-1649 er automatisk fredet etter kulturminnelovens § 4.
- Kulturmiljø kan fredes etter Kulturminnelovens § 20.
- Nyere tids kulturminner kan fredes ved vedtak etter Kulturminneloven §§ 15, 22 og 22a.
- Kulturminner kan vernes etter Plan- og bygningsloven gjennom regulering til hensynssone – bevaring av kulturmiljø i kommuneplan (§§ 11-8c og 11-9 pkt. 7), og reguleringsplan (§ 12-5 pkt. 5, 12-6 og 12-7 pkt. 6,

Kulturhistorisk eller arkitektonisk verdifulle kulturminner og kulturmiljøer som kan vernes etter disse lovene. Ved vurdering av verneverdier kan det i tillegg legges vekt på viktige naturverdier knyttet til kulturminnene.

9 Datagrunnlag

Utredningen tar utgangspunkt i følgende kulturminneregistreringer:

- SEFRAK
- Kulturminnesok.no
- Kommunens Verneplan (1991)

▲ Meldepliktig ved rivning eller vesentlig endring, jfr. Kulturminneloven § 25

▲ Annet SEFRAK bygg

▲ Ruin eller fjernet

Utsnitt av kart på www.kulturminnesok.no.

Det er ikke registrert før-reformatoriske kulturminner (automatisk fredet) i området. Potensiale for funn av automatisk fredete kulturminner er ikke vurdert i utredningen. Muligheten for å finne hittil ukjente automatisk fredete kulturminner representerer en usikkerhet ved planleggingen av tiltaket. Undersøkelser av områder i forhold til nye funn er forhold som etter kulturminnelovens § 9 pliktes utredet på reguleringsplannivå. Behov for arkeologisk registrering vurderes normalt av fylkeskommunen i varslingsperioden.

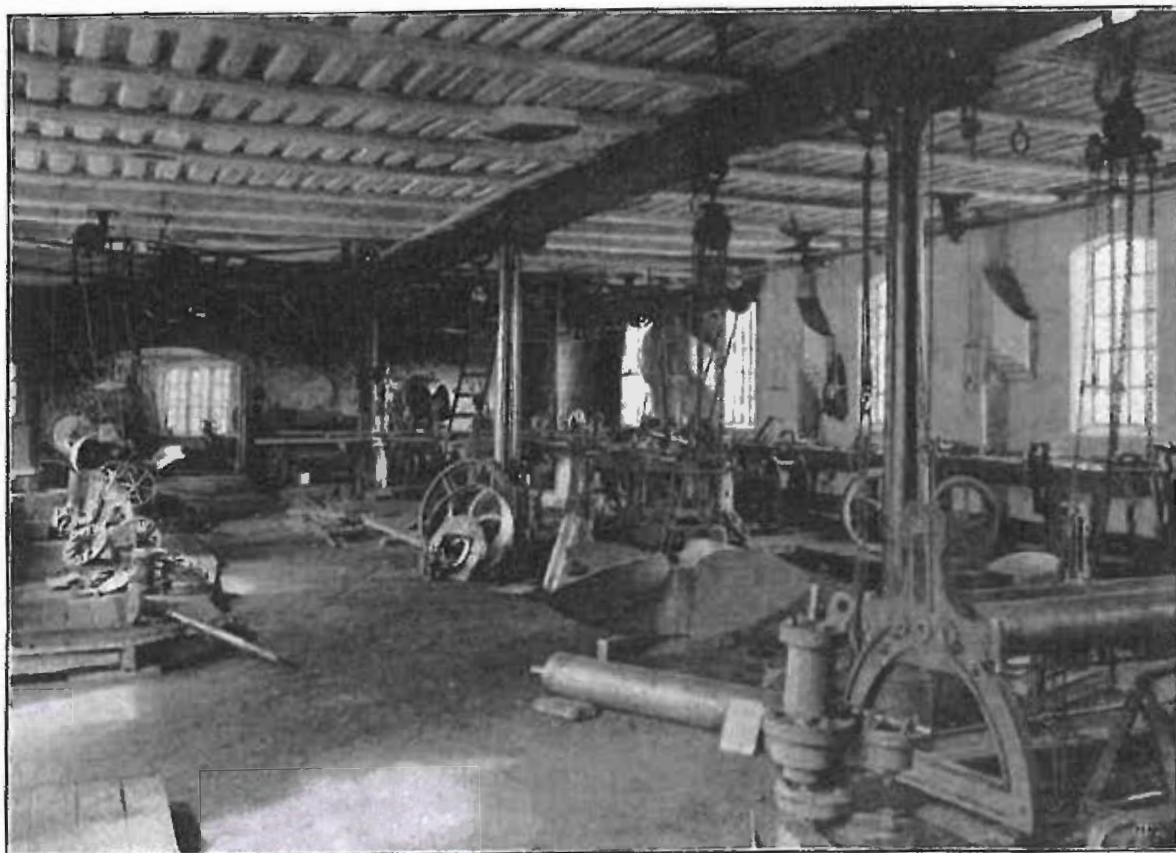
10 Kilder

- <http://arkivverket.no/Digitalarkivet>
- <https://askeladden.ra.no/askeladden/>
- <http://nb.ra.no/nb/index.jsf>
- <http://no.wikipedia.org/>
- Porsgrunn Mekaniske Verksted – 150 års industrihistorie på et sted (manus)
av Jon Skeie, Norsk Lokalhistorisk Institutt, Oslo

11 Vedlegg

1. PMV – Vurdering av verneverdi (tabell)
2. Teknisk rapport 814193-RIB-RAP-001. Multiconsult 31.10.2014
3. Teknisk rapport 814193-RIB-RAP-002. Multiconsult 31.10.2014
4. Teknisk rapport 814193-RIB-RAP-003. Multiconsult 13.11.2014)
5. Eldre bilder fra området (ikke sted- og tidfestet)

Eldre bilder fra området (ikke sted- og tidfestet)

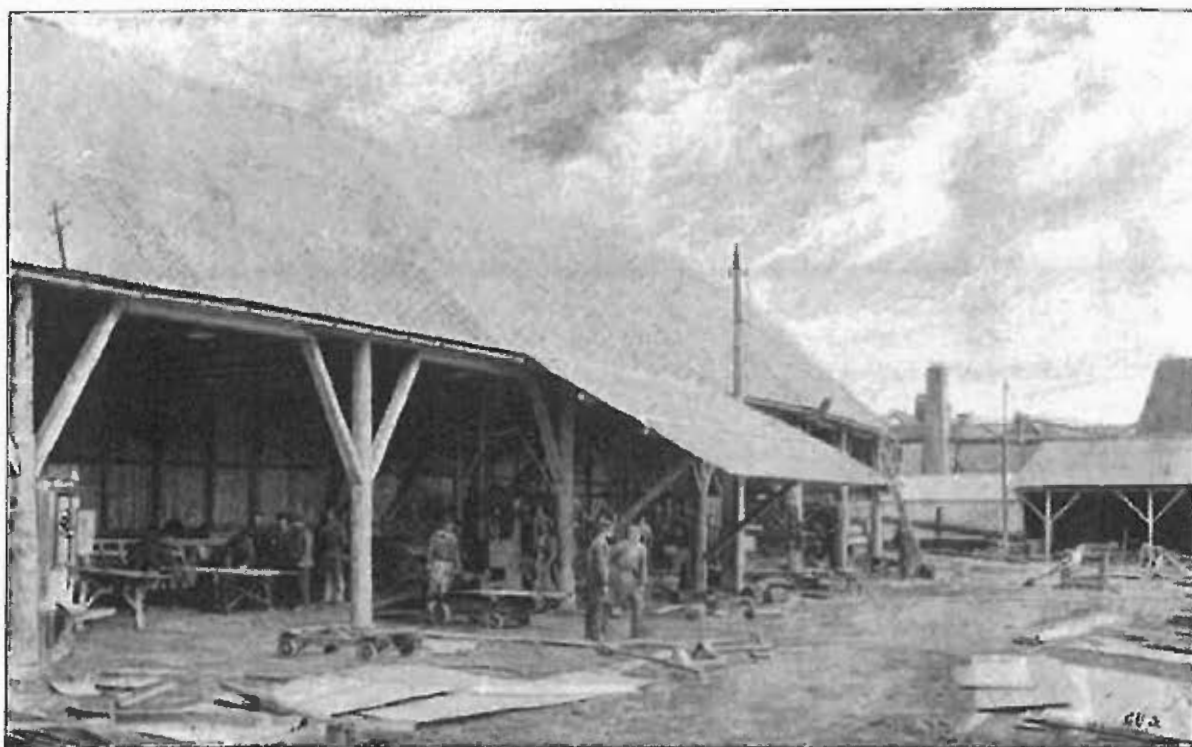
Porsgrunds mek. Verksted. Maskinverkstedet.

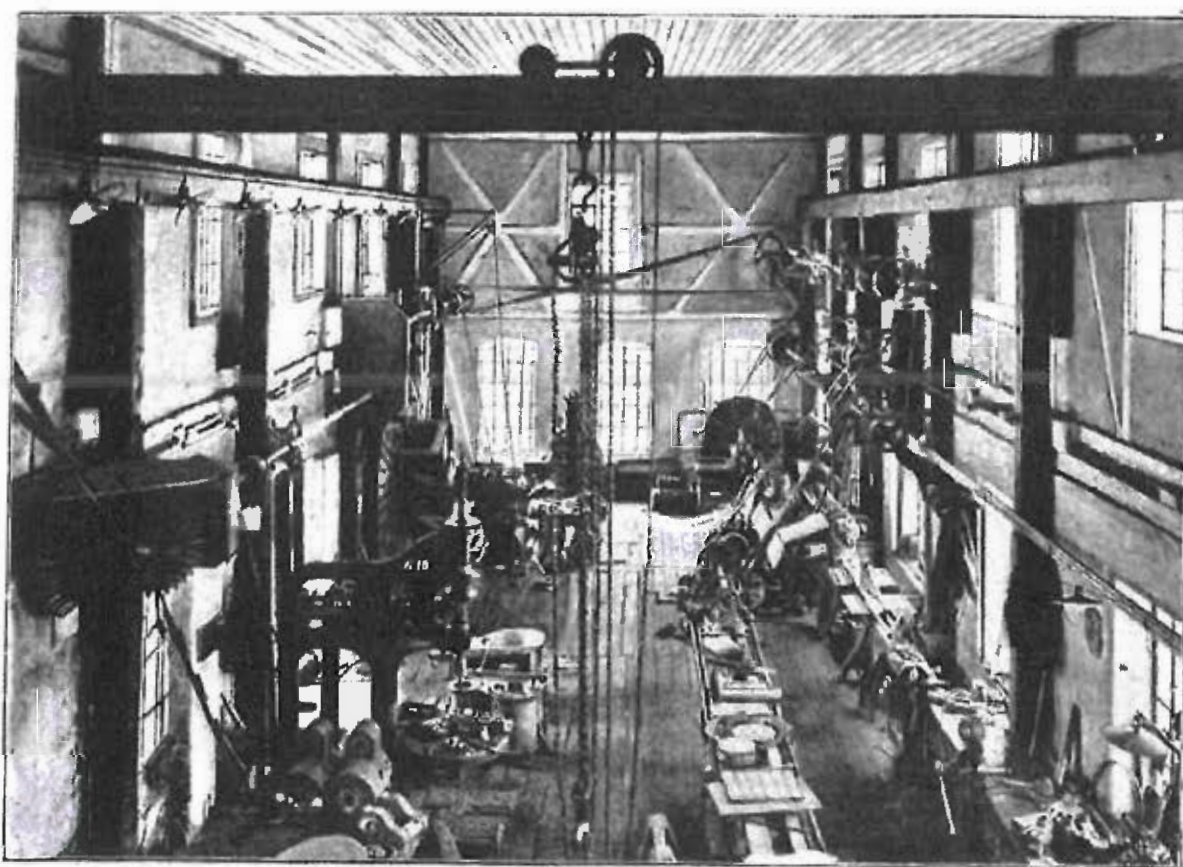
Porsgrunds mek. Verksted. Skibshytteriet.

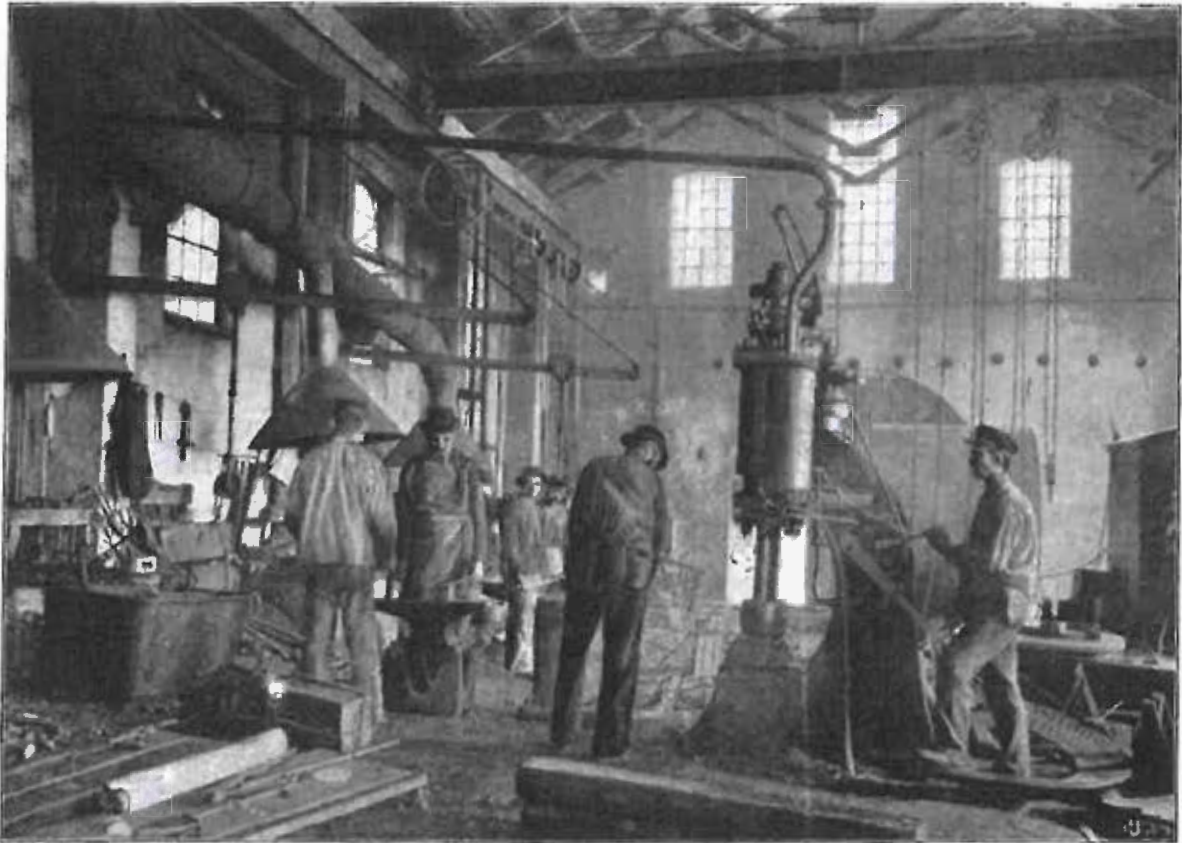
PORSGRUNDS MEKANISKE VERKSTED
(sest fra 1845).

Porsgrunds mek. Verksted. Skibsbyggeriet.

Porsgrunds mek. Verksted. Maskinverkstedet.

Porsgrunds mek. Verksted. Smedjen.

Porsgrunds mek Verksted. Støberiet.